

TORSDAG 11 FEBRUARI. NR 6/2016

Dags att byta till Vår fader  
Sidan 7

Barn får vara barn också på flykt  
Sidan 7



Allt fler söker sig till kyrkans rådgivning  
Sidan 9



**In i fastan**  
Sidan 12

► **DENNA VECKA:** KYRKPRESENS UTBILDNINGSBILAGA OCH INSTICK TILL ESBO

## Kyrkan behöver flyktingen

Integration innebär kultur- och generationskrockar. Men kyrkan påminns nu om sitt sanna väsen, menar prästen Håkan Sandvik.  
Sidan 4



**Himmler valde henne** Sidan 2

**Vem blev invald?**  
Resultaten på webben  
[www.kyrkpressen.fi](http://www.kyrkpressen.fi)

**Otryggt låta Guds vilja ske**  
Sidan 8

**Sexbrott sätts på kartan**  
Sidan 5



**Tevejournalisten söker det heliga**

Sidan 10

LEDARE MAY WIKSTRÖM

## Fasta från likgiltigheten

**KP** DET RINGER till fasta. Bakom allt som sker tickar kyrkoåret sin gilla gång. Blinget från i julas är borta, nu vänds blickarna inåt och längre in. Prålet skalas bort. Tystnaden sträcks fram på den andliga tallriken, som ett alternativ att lära sig tugga på, med en viss tillvänjning och tröghet i käkmuskulerna.

Fastan är avståendets tid. För några år sedan handlade det ofta om regelrätta bantningskurer, käckt kombinerade med en lämplig gnutta andlighet.

Nu, våren 2016, rullar fastetiden upp mot en fond som är allvarsamt grå. Plötsligt är den och kunde den vara riktigt på riktigt. För även om fastan går inåt, så riktar den sig också utåt. I dagens Europa – korrigering: I världens gemensamma rum är ytfestisefastan *so last season*.

Fastetiden handlar om att ställa sin nästa i centrum, samtidigt som man rannsakar sitt eget. Nu om någonsin finns det orsak att göra det som lärjungar och kyrkofäder flitigt sysslade med: fasta och be. Det är en kraft som inte ska underskattas.

DE SJU stora synderna, kardinalsynderna – populärt benämnda de sju dödssynderna, är inom katolicismen en uppfattning om att onda gärningar kan spåras tillbaka till vissa rotsynder. En av dem är *acedia*. Begreppet översätts populariserat med lättja eller allmänt andligt slarv med böner och bibelläsning.

Men det går djupare än så. Modern psykologi hittar i *acedia* begreppet byggstenar som väl beskriver drag också i vår tids ångest, leda och sårbarhet. Karin Johannisson berättar i boken *Melan-koliska rum* om hur en dygdebok från 1500-talet betecknar *acedia* som ett känslö- och sinnestillstånd som pendlar mellan allt från brist på uthållighet till likgiltighet, förtvivlan, motivationslöshet och allmän livströtthet. Och i Dantes helvetesskildring beskriver han offren för denna synd som stackare som hänger fjättrade vid träd. ”De eländiga melankolikerna som gråter fast de borde glädjas”.

I FJOLÅRETS fasteuppmaning gick påven Franciskus till kamp mot likgiltigheten som han karaktäriserade som en global tendens. Det uppropet kan gott och väl dammas av i år. Fasta och bön var de urkristnas kraft och vapen mot ondskan, utifrån – men också inifrån. Detta är det paradoxala med fastan. Genom att gå inåt i självrannsakan och fasta fokuserar man samtidigt alltid den aktiva rörelsehandlingen i riktning mot nästan.

Det kan kräva att man gör upp med självupptagenhet som inte längre har rum för andra. Med bristande ork för fattiga eller för att göra goda gärningar som återspeglar Guds kärlek – och för att citera Franciskus:

”... något i slutändan gör oss inkapabla att känna medlidande med de fattigas nödrop, ur stånd att gråta med i andras smärta och känna behovet att hjälpa dem som lider.

Som om alltsammans vore på någon annans ansvar och inte på vårt eget.”

”Fasta och bön var de urkristnas kraft och vapen mot ondskan utifrån – men också inifrån.”

## PROFILEN: KARI ROSVALL

”Om jag är resultatet av en kärlekshistoria eller en våldtäkt, det vet jag faktiskt inte.”

# Hitlers barn

Hon skulle bli Hitlers mönsterbarn i Tredje riket. Men när Tyskland förlorade kriget 1945 var det ingen som ville ha Kari Rosvall eller de andra Lebensborn-barnen. Först vid 64-års ålder fick hon veta hela sanningen om sitt förflutna. Nu vill hon berätta sin historia och sin barnatro som har burit henne.

TEXT OCH FOTO: KAJ AALTO

Att på Förintelsens minnesdag träffa kvinnan vars livsberättelse påminner oss om Andra världskrigets fasor, känns rätt. Hon är i Stockholm för att berätta om hur de ökända namnen Heinrich Himmler och Adolf Hitler hör ihop med hennes barndom.

Boken *Barnet från ingenstans* väckte stor uppmärksamhet redan när den kom ut på engelska. Nu finns hennes berättelse på svenska och **Kari Rosvall** har gästat flera tv- och radioprogram och berättat om sitt liv.

Rosvall, 71, föddes i september 1944 under brinnande världskrig till en norsk mamma och tysk pappa. Hon togs från sin mamma och lämnades tio dagar gammal till ett barnhem och valdes sedan ut av självaste SS-chefen **Heinrich Himmler** till att bli en del av den rena ariska rasen som skulle befolka Europa och bli världshärskare.

Hon fick koden I/5431. Tyska soldater, speciellt SS-officerare, uppmuntrades att sprida sina ”överlägsna gener”. Unga ariska kvinnor gavs möjlighet att föda sina barn i hemlighet. Programmet hette *Lebensborn* (Livets källa) och var nazisternas mänskliga avelsprogram.

– Om jag är resultatet av en kärlekshistoria eller en våldtäkt, det vet jag faktiskt inte, säger Kari Rosvall på sin östgötska dialekt.

– Jag vill hellre tro att det var det förstnämnda.

### Vit buss till Sverige

När Tyskland hade förlorat Andra världskriget 1945 och Europa låg i rui-

ner hittade de allierades soldater Kari och andra barn på barnhemmet nära Bremen. De visste inte vad de skulle göra med barnen – tyskarna ville inte ha dem, norrmän avskydde ”tyskerungerna”, till och med en delegation från Australien var intresserad av att ta barnen men avböjde. Många av barnen räddades av de så kallade Vita bussarna från Sverige och adopterades av svenska familjer.

Det första minnet som Kari Rosvall har från Sverige är från ett barnhem. Dit kom svenska par för att välja sitt adoptivbarn. När Kari, som hunnit bli fyra år, fick syn på **Simon** sprang hon till honom och satte sig i hans knä.

– Det var kärlek vid första ögonkastet. Han hade så snälla ögon, berättar Kari.

Det var Simon och **Valborg Andersson** som blev hennes fosterföräldrar. I det här fallet var det barnet som valde föräldrarna.

Hontogs väl omhand och fick lära sig leva på en bondgård nära naturen. Hon gick i skolan och blev som andra svenska barn. Det var först när hon sökte in på en sjukvårdsutbildning som sjutton-åring som hon fick papper på att hon inte var född i Sverige utan i Norge. Hon var adopterad.

Hennes biologiska mamma fanns i Norge. Men vem var hennes pappa? Varför gavs hon bort? Varför ville de inte ha henne? Vem var hon egentligen?

Frågorna hopade sig och när Kari Rosvall var i tjuogaarsaldern fick hon via Röda Korset reda på att hennes biologiska mamma levde i Oslo och att hon hade en tysk pappa. Hon erbjöds möj-



ligheten att resa till Oslo för att träffa sin mamma. Att träffa **Åse Löwe**.

Det var ett tungt möte emotionellt, men det gav ändå svar på några frågor. De var så lika, mor och dotter. Men berättelsen om hennes far fick hon inte höra. Inte heller att hon hade en halvbror i Norge. Hela sanningen var nog för smärtsam.

– Jag fick ändå på något sätt förståelse för min biologiska mamma. Hon plågades av allt det som varit.

Ingen i Åse Löwes familj visste att hon hade fött en flicka. Under kriget hade hon jobbat för tyskarna och senare, efter kriget, höll hon sig borta från Norge, från alla frågor och minnen. (Norge var ockuperat av Tyskland 1940–1945.) Hon jobbade på kryssningsfartyg och seglade på världens hav.

Den nya kontakten mellan mor och dotter var skör. De skrev några brev då och då, men det gav inte mycket ny information. De möttes en andra gång

## KYRKPRESSEN REDAKTIONEN

**Ansvarig chefredaktör**  
May Wikström  
tfn 040 153 0313  
may.wikstrom@kyrkpressen.fi

**Redaktionen i Helsingfors**  
Sandvikskajen 13  
00180 Helsingfors  
tfn (09) 612 615 49/  
040 831 6545  
redaktionen@kyrkpressen.fi

**Redaktionen i Österbotten**  
Norrmalmsgatan 21 A,

68600 Jakobstad  
tfn 040 831 3599

**Redaktörer** e-post:  
fornamn.efternamn@kyrkpressen.fi

**Liisa Mendelin**  
tfn 040 831 6322  
**Christa Mickelsson**  
tfn 040 831 6788  
**Johan Sandberg**  
(Österbotten)  
tfn 040 831 3599  
**Sofia Torvalds**  
tfn 040 831 6748

**Nina Österholm**  
tfn 040 831 6836  
**Webbredaktör:**  
webred@kyrkpressen.fi  
**Layout:** Malin Aho  
tfn 040 831 6902

**Utgivare:** Fontana Media Ab  
**Bank:** Danske Bank  
IBAN: FI34 80001301 158540  
BIC: DABAFIHH

**Paradbild:** Johan Sandberg

**Tryck:** Botnia Print, Karleby

## ADRESSÄNDRING

**Kyrkpressen är en gåva till dig från din församling!**

I regel uppdateras din adress också i Kyrkpressens adressregister när du gör en flyttanmälan. I annat fall, vänligen kontakta **din församling**. Om du beställer Kyrkpressen privat kontaktar du oss: prenumeration@kyrkpressen.fi.

## KYRKPRESSEN ANNONS

**Annonsredaktör:**  
**Erika Rönngård**  
tfn 040 831 6614,  
annons@kyrkpressen.fi

**Annonspriser:**  
Färg 2,05 €/spmm  
Svart-vit 1,65 €/spmm  
+ **Moms 24%**

**Radannonser:**  
4,50 €/rad inkl. moms.  
**Familjeannonser:**  
1 €/spmm inkl. moms.

Lämna in din annons på kyrkpressen.fi helt utan extra kostnad. För familje- och radannonser per telefon, mejl eller post tillkommer 5 euro i serviceavgift.

Annonsdeadline torsdagar klockan 12 veckan före utgivning.

**Annonsförsäljning:**  
fornamn.efternamn@kyrkpressen.fi

**Robin Norrbäck,**  
tfn 044 027 0293,

**Jonny Åstrand,**  
tfn (06) 347 0608,  
eller 0500 924 528,  
fax (06) 347 1018

**Prenumerationspriser:**  
Finland & Norden 65 €  
Utlandet 84 €



1986, tjugo år efter första mötet. Då lät Åse Löwe förstå att de skulle lämna allt det gamla. Kontakten bröts.

En sak som Kari Rosvall fortfarande grubblar över är varför hennes mammas bröstvårtor var bortklippta. Varför torterades hon? Var det nazisterna? Eller norrmännen? Många kvinnor som hade samröre med nazisterna be-spottades och förödmjukades offentligt i Norge efter kriget.

”Visst är det egendomligt att männen antingen dör eller blir hjältar. Men det är kvinnorna och barnen som lider mest av kriget”, konstaterar Rosvall i sin bok.

#### Hela sanningen

Det var först år 2008, när Kari Rosvall var 64 år, som hon fick veta hela sanningen. Då hade hennes biologiska mor redan dött, men hon fick dokument som intygade att hennes far hette **Kurt Zeidler** och var SS-soldat.

**KARI ROSVALL** var gäst hos tv-värden Skavlan tidigare i vinter. Programmet kan fortfarande ses på svtplay.se.

Att hon var ett Lebensborn-barn kom som en chock. Hon hade läst om nazisternas förföljelse av judarna och gaskamrarna, men Lebensborn var något nytt. Avelsprogrammet hölls hemligt även för tyskarna. Och hon var ett av dessa barn!

Det finns bilder och dokument från Lebensborn-barnhem och Rosvall har även besökt anstalten Hohehorst utanför Bremen där hon själv hölls.

– Jag fick också veta att jag hade en halvbror i Norge som var två år äldre än jag. Per togs hand om av morföräldrarna i Larvik. Hans far stupade i kriget och fick aldrig se sin son.

Det blev ett betydelsefullt möte för båda Per och Kari när de fick träffas för första gången. Ännu en pusselbit hade fallit på plats.

#### Terapi och barnatro

Kari Rosvall hade svåra år i Sverige efter att hennes fosterföräldrar dött. Hon



**NÄR KARI** var tio dagar gammal togs hon från sin norska mamma och sändes till ett barnhem i Tyskland tillsammans med andra utvalda barn.

**EFTER KRIGET** adopterades Kari av ett svenskt par. Hon växte upp på svenska landsbygden som enda barnet i familjen.



kände sig rotlös och ensam. Hon fungerade mycket på varifrån hon kom och varför allt blev som det blev. När hon gifte sig för andra gången och fick en empatisk och förstående man har hon kunnat bearbeta sitt förflutna. Sedan 19 år tillbaka bor paret på Irland där mannen jobbar.

– Att skriva boken tillsammans med en ung journalist har varit som terapi för mig. Vi grät och vi skrattade tillsammans och drack mycket te. Visst kändes det tungt att berätta om allt detta men det blir ljusare på slutet, betonar hon.

– Det är min barnatro som har burit mig genom allt det här. Det är en gåva som jag har fått och den måste jag värda.

I Dublin träffar Kari Rosvall kvinnor i en ekumenisk bönegrupp som har betytt mycket för henne. Hon berättar om ett bönesvar hon fått när hon och hennes man hade kämpat ett år

## KARI ROSVALL

**BOR I DUBLIN PÅ IRLAND MED SIN MAKE SVEN. HAR EN SON I SVERIGE.**

**AKTUELL MED BOKEN BARNET FRÅN INGENSTANS (LIBRIS FÖRLAG).**

**KÄNDA "TYSKERUNGER": ANNI-FRID LYNGSTAD, ABBA-MEDLEM. MARIT PAULSEN, SVENSK EUROPA-PARLAMENTARIKER.**

utan att hitta något lämpligt boende.  
– Vi tog varandra i hand och bad. Efter en vecka fick vi tag i ett hus. Det var fantastiskt.

Hennes gudstro stärktes redan när hon själv var en ung mamma på 1970-talet och låg sjuk i flera veckor. Hon hade en sällsynt sjukdom som heter porfyri. När läkarna inte kunde göra något togs hon till en man i Småland, en "healer", som bad för henne och hon blev frisk – till allas förvåning.

– Det var Guds hjälp naturligtvis. Jag har ingen annan förklaring på det. Jag är inte fanatisk över det men jag är tacksam och ödmjuk för allt jag fått.

– Jag har blivit kompenserad på så många sätt. Jag förlorade min biologiska mamma men fick en fantastisk adoptivpappa istället. Jag blev frisk och jag har fått kontakt med min bror. Jag har förlåtit min mamma. Hon var själv ett offer.

Kari Rosvall är positiv och har väntat allt det hemska till sin fördel. Först år 2002 erkände Norge sin skuld till Lebensborn-barnen. De fick en symbolisk ersättning från staten.

Nu reser hon runt i skolor på Irland och berättar om sitt liv. Hon talar om mobbning och vad hon har gått genom. Hon är ett levande exempel på en överlevare.

– Jag har besökt skolor tillsammans med en judinna. Hon berättar om sitt liv och jag om mitt. Jag vill att vi aldrig glömmer vad som hänt. Jag hoppas att det aldrig upprepas, men tyvärr så gör det ju det. Det är ju hemskt det som sker nu (i Syrien), och med alla människor som är på flykt.

Så säger Kari Rosvall som inte längre är ett barn från ingenstans.

#### Lebensborn

• Ett tyskt mänskligt avelsprogram under Andra världskriget med syfte att skapa en arisk elit som skulle leda herrefolket.

• Cirka 200 rasmässigt godkända norska barn födda inom projektet fördes till Tyskland utan mammans kännedom.

• I Norge fanns upp till 12 000 barn som hade tysk pappa och norsk mamma. De kallades för tyskerunger och föraktades i Norge efter kriget.

## Åbo svenska överlever fusion

**SAMMANSLAGNING.** Åbo svenska församling föreslås fortsätta som en av tre församlingar i Åbo efter en stor sammanslagning. För tillfället finns det sju församlingar i Åbo och St Karins samfällighet.

En styrgrupp ledd av **Björn Ohman**, kyrkoherde i Åbo svenska, står bakom förslaget, rapporterar Åbo underrättelser.

Det är ekonomiska orsaker som driver på sammanslagningarna. I den nya samfälligheten skulle Åbo svenska med sina 9 000 medlemmar bli den minsta.

Om planen förverkligas sker det tidigast år 2018. En medlem i styrgruppen har anmält avvikande åsikt. I mars tar ärkebiskopen ställning till modellen.

## Firar psalmboken med psalmfläta

**JUBILEUM.** I år har det gått trettio år sedan den finlandssvenska psalmboken från år 1986 publicerades. Det här vill Åbolands svenska kyrkosångskrets fira med en "psalmfläta".

Kretsens olika körer ska på sina håll tillsammans med sina försam-



lingar sjunga var sin del av psalmboken under en rad allsångskvällar, så att hela psalmboken blir genom-sjungen, rapporterar ÅU. Psalmbokens 585 psalmer fördelas på tolv olika grupper, som alla får ca 50 psalmer att fördela på två psalmfätnar.

## Karleby väntar på musikdoktor

**KANTOR.** Kyrkomusikern, musikmagistern **Martti Laitinen** från Helsingfors valdes i januari till ny kantor i Karleby svenska församling. Laitinen tillträder tjänsten först år 2017 eftersom han håller på att doktorera i kyrkomusik vid Siibelius Akademin. Innevarande år kommer församlingen att ha olika t.f. kantorer och en sommarkantor för att sköta alla kantorsuppgifter.



**MARTTI LAITINEN** har rötter i Kaustby och vill gärna bo och verka i Karleby.

# Tillfälligt uppehållstillstånd har

## FLYKTINGEN BEHÖVS.

Främlingen påminner kyrkan om något viktigt i dess teologi. Kyrkan är profetisk och ska tydligt säga nej till rasism. Men frågor och problem måste på bordet i tid, menar prästen Håkan Sandvik.

TEXT OCH FOTO: MAY WIKSTRÖM

Håkan Sandvik gör ett överslag över hur världen har krympt genom att se tillbaka på det som hänt under hans livstid. Som ung reste han på Interrail i Europa. Något decennium senare hade nordborna utlyst Kanarieöarna och Thailand till sina nya sommarstugor.

– Men det var en envägsglobalisering. På nittioalet fick vi ett passlöst Europa, men det var ett Europa där dörren var stängd för dem som ville in. Nu kvittar det om vi vill det eller inte. De kommer ändå, säger han.

För honom finns det bara en frågeställning att besvara när det gäller flyktingarna som kommer: Hur tar vi emot dem som kommer. Inte om. Hur.

– Våra barns framtid beror på vårt svar, säger han bestämt. Vi som bor här och nu bygger tillsammans det samhälle vi vill att våra barn ska leva i.

Han tillfogar också att frågan om hur flyktingarna tas emot är djupt teologisk. Kyrkan talar om den ”världsvida kyrkan”.

– Har vi insett vad det verkligen betyder? I själva verket har vi alla tillfälliga uppehållstillstånd i den här världen. Vi är pilgrimer. Jag är rädd för att vi har bott in oss så i vår bekvämlighet att vi har glömt det. Därför behöver kyrkans teologi flyktingarna minst lika mycket som de behöver oss.

## Avstå – dela – tala ut!

Håkan Sandvik talar bestämt, och med en naturlig auktoritet inför de drygt hundra frivilligarbetare och kyrkligt anställda som samlats för att höra vad han som mångårig präst med invandrarfrågor som specialitet, senast i Södertälje, har att dela med sig. Det finns ett tydligt sug efter det han har att säga.

Bland åhörarna har flera gett sig i kast med flyktingarbete i församlingens regi. Det finns stor positiv entusiasm men också frågor som hopat sig sedan den trevande starten. Hur ska man göra? Hur ska man göra rätt? Och hur ska man gå vidare, när församlingsbor som glatt tog emot exotiska, mångspråkiga mässor plötsligt inser att den nya gudstjänsten kommit för att stanna.

– Då var det inte längre lika roligt för församlingsborna, som kände att



”Ibland kan det hjälpa att lyssna fastän man inte ens kan språket.”

Håkan Sandvik

de gick miste om sin traditionella gudstjänst, delger en av deltagarna.

Sandvik är bestämd. Också besvikelser, diskussioner om vad någon inte vill avstå från måste få komma ut:

– Sveriges största misstag är tron att man inte får tala om problem. Resultatet är att man plötsligt har enbart problem på bordet! Det gäller att vara försiktig med rasiststämpeln. Känslor och frustrationer som man inte vågar tala om gör att det smäller förr eller senare. Jag har sett så många församlingar som hamnat just i den sitsen.

Men han är noga med en sak:

– Det är viktigt att man talar om fakta och erfarenheter, inte fördomar. Kyrkan har en profetisk röst. Därför har vi ett ansvar att tala i samhällsfrågor och säga nej till rasism. Vi får inte tåga när ryktena går på stan om att ”afghanska pojkar gör si eller så”. Det vi har erfarenhet måste vi tala om, ja, men verkliga problem finns det tillräckligt av för att vi inte ska behöva hitta på sådana!

Han säger också att det gäller att granska sitt eget fokus kritiskt. För vem gör man det man sysslar med? För flyktingarna? Eller för sin egen skull? Ibland är det viktigaste av allt att lyssna, lyssna och återigen lyssna. Till giftiga minnen som måste ut. Till sorger och fruktansvärda val. Det gäller särskilt präster och diakoner, som åtnjuter en naturlig respekt också bland muslimer.

– Många flyktingar har levt med sådant som de inte kunnat berätta för någon annan. Ibland kan det hjälpa att lyssna fastän man inte ens kan språket.

Sandvik punkterar den kyrkliga aktivitetscentreringen.

– Det tuffaste jobb jag någonsin haft var på ett flyktingförvar där utvisade satt inlåsta i väntan på verkställande. I början var jag entusiastisk och aktiv ”har du haft en bra advokat, har du försökt det eller det ...”. Tills jag fattade att detta gjorde jag bara för min självrättfärdighets skull och insåg att det enda jag kunde var att dela deras förtvivlan

och hjälplöshet. Lyssna. Det var tufft.

## ”Ni skrämmer oss med era värden”

Södertälje kallas ibland Mesopotälje på grund av sin unika befolkningsstruktur. En tredjedel av invånarna är födda utanför Sverige. Inslaget från Mellanöstern är påtagligt med flera orientaliska kyrkor representerade. Staden är något av assyriernas utlokaliserade huvudstad, med fyra syrisk-ortodoxa kyrkor, två domkyrkor, två biskopar och två framgångsrika fotbollslag.

Svenska kyrkan har inget separat flyktingarbete, men är med i det nätverk av samarbete som byggts upp för att hantera integreringen.

– Svenska kyrkan gör det vi är bäst på, vi betalar! säger Sandvik med ett snett leende.

Bostadsbristen är skriande, särskilt kristna familjer vill själva fixa sitt boende, och många bor oerhört trångt. En annan svår fråga är generationsklyftorna. Den första generationen vill återvän-

## FORSKNING KÖN

### Forskare synar könade lekar

I en pinfärsk doktorsavhandling synar teologen Jarmo Kokkonen den finska skriftskolan som en övergångsrit där kön konstrueras. Han konstaterar att konfirmandernas könstillhörighet för det

mesta är en naturlig del av lägetillvaron och samvaron utan att särskilt lyftas fram.

– Men det finns också enskilda ritualer, särskilt sånger, lekar och sketcher, som sexualiseras och könskodas på ett sätt som personalen har liten kännedom om, me-

nar Kokkonen.

Han konstaterar också att den officiella sexualundervisningen delvis vilar på konventioner som är könskodade, liksom de religiösa texterna på motsvarande sätt är det.

Kokkonen disputerade i går vid Helsingfors universitet.

## EGYPTEN SAT-7

### Utrustning kom tillbaka

I oktober konfiskerade egyptiska myndigheter datorer och kameror i den kristna satellittevekanalen SAT-7:s studio i Kairo.

Direktsändningarna lamslogs av raiden. Nu vid månadsskiftet har allt retur-

nerats, meddelar SAT-7.

– Vi vet att många över hela världen har bett för oss och tackar för ert stöd, skriver kanalen på sin Facebook-sida.

LYCKLIGA MINER i SAT-7 Egyptis aula när lådorna med utrustning bärs in.



# vi allihopa

## HÅKAN SANDVIK

- Nykarlebybördig pastor i Svenska kyrkan i Södertälje, där han nätverkar med samfund och organisationer.
- Har bott och verkat i Mellanöstern i olika perioder sedan 1980.
- Talar flytande arabiska och har arbetat med flykting- och integrationsfrågor i Sverige i många år.
- Väl bevandrad i de orientaliska kyrkorna och deras riter.

da och integreras inte alls. Deras barn växer upp i den nya miljön, lär sig nya värderingar i svenska skolor och spänningarna blir ett faktum. Många lever dubbelt.

Sandvik kommenterar de omdiskuterade sexuella trakasserier.

– Många av de ensamkommande pojkar har sett svenska porrfilmer på nätet. De kommer från en annan kultur, med en annan människosyn. Någon måste tala om för dem att det de tror inte är sant. Men det är här det stora hållet kommer in i vårt system. Vi ger dem mat och husrum men inget rum där de steg för steg får lära sig att leva här.

De svåraste integrationsfrågorna syns för honom i praktiken som konkret, och ibland handgriplig, medling.

– De gäller flickornas frihet, om de får gå ut om kvällarna, vara med kompisar, ha pojkvän. Jag jobbar mycket som medlare. Ja, jag har också varit med om att helt enkelt befria flickor ...

Meningen dör ut.

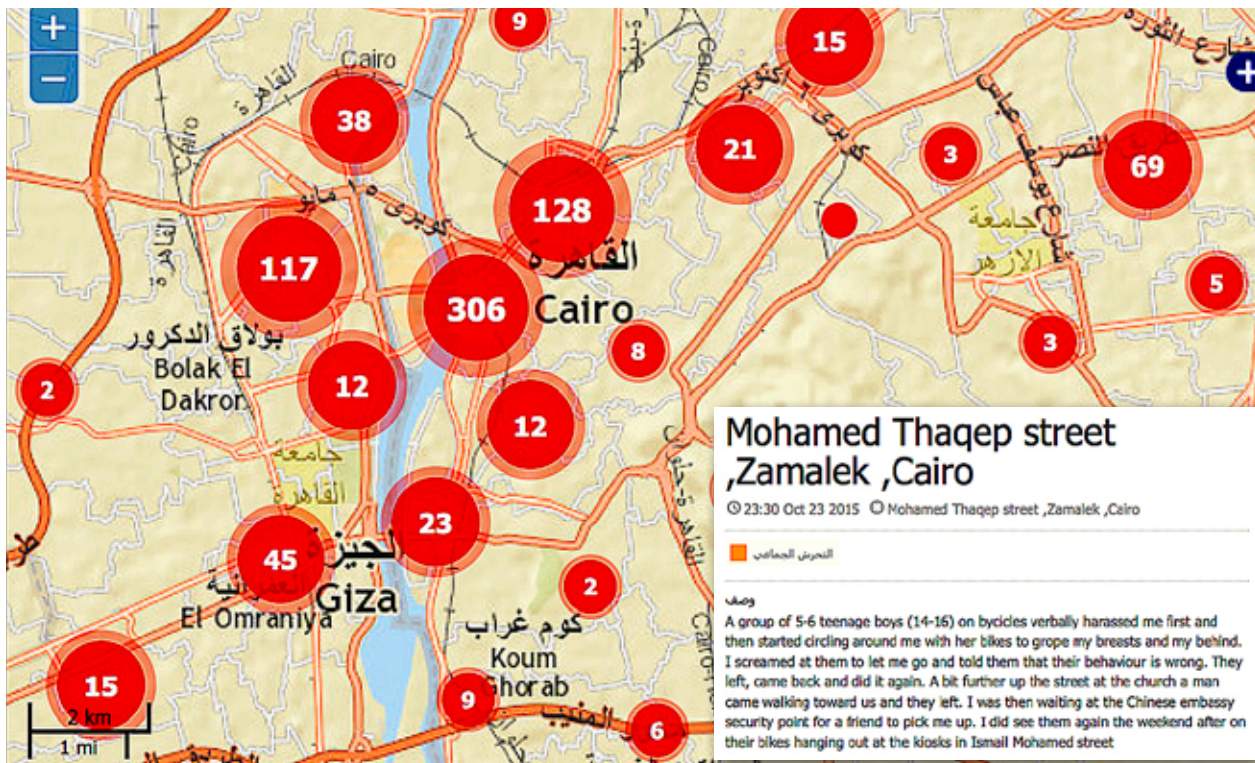
Håkan Sandvik manar till särskild varsamhet med de kristna flyktingarna. De kommer från samhällen där de ofta varit en förtryckt och förföljd minoritet.

– Det första jag gör när jag kommer in i ett kristet hem är att stänga av satellit-teven med nyhetssändningar över hur deras städer bombas. En mamma berättade om hur ropet *Allahu-akbar* fick hennes pojke att genast kissa på sig i tv-soffan. Till dem kan man inte komma med våra ideal och säga att "nu ska vi alla umgås över en kaffe i trevlig religionsdialog". En kristen sa rentut: "Era ideal skrämmer oss!" Full integration går i bästa fall på tre generationer.

**Men för den ena flickan som hamnar i kläm mellan generationerna är det ett dyrt pris?** Den finlandssvenska orientalen, brobyggaren, medlaren, den språkkunnige, kulturkameleonten spänner ögonen i mig, rycker på axlarna.

– Ja, men vad är alternativet? blir svaret. Slutvinjetten levereras i kapprummet. Den ger en glimt av hopp.

– Det viktigaste av allt är ändå att ha hjärtat med. Man kan göra allt rätt, men utan hjärta. Men också om man gör fel saker märker mottagaren ändå ifall hjärtat är med.



**PÅ KARTAN.** Organisationen HarrasMap har bokstavligen satt sextrakasserier på kartan. Kvinnor rapporterar var och när övergrepp har skett, både för att varna och för att synliggöra och ge saken ett namn. FOTO: SKÄRMDUMPAR FRÅN HARASSMAP.ORG

## Egyptiska kvinnor har tröttnat på gatutrakasserier

**SKAMBELAGT.** Kvinnor i Egypten låter ofta bli att anmäla sextrakasserier för att inte själva bli stämplade. Det har blivit vanligare att vittnen inte ingriper fastän övergreppen sker mitt på gatan. Men det finns både kvinnor och män som har tröttnat. Organisationen HarrasMap ger brotten namn och synlighet i realtid.

TEXT: INGER MARIE VENNIZE/ KRISTELIGT DAGBLAD  
ÖVERSÄTTNING: KYRKPRESSEN

Innan en egyptisk kvinna ger sig av hemifrån överväger hon sin rutt noga. Hon funderar om klädseln är tillräckligt täckande. Familjen ber henne slå följe med vänner och kolleger så långt som det bara är möjligt.

Orsaken är dystert. Verbala och fysiska kränkningar av kvinnor på gator, bussar och i metron är vardagsmat.

### "Du bad säkert om det"

– Om jag kommer hem utan att någon har antastat mig så har det varit en bra dag, säger 29-åriga Jumanah, som är lärare i Kairo.

Kristeligt Dagblad träffar henne med anledning av en specialisering i mellanösternstudier om kulturen bakom de sexuella övergreppen i Egypten. Liksom flera andra källor tidningen talar med vill hon utta-

la sig med villkoret att hennes fullständiga namn inte nämns.

Jumanah säger att hennes bror aldrig skulle bli arg på en man som antastade henne. I stället skulle han fråga henne varför hon gått på just den gatan eller klätt sig så eller så. "Du bad om det, du borde ha stannat hemma" vore domen. När de växte upp gav modern Jumanahs lillebror beröm om han slog henne för att uppfostra henne. Skulden, skammen och ansvaret är bara kvinnans, det får pojkar och flickor i Egypten lära sig från barnben.

– Alla regler gäller flickor, pojkarna får göra som de vill. Den synen tog fart efter att egyptiska män började resa till Gulfstaterna efter jobb på 70-talet. Den förvridna kvinnosynen tog de

med sig hem därifrån, menar Jumanah.

### Vittnen ingriper inte

Enligt henne är ändå ofredandet av kvinnor på gatan ett senare fenomen. För några år sedan – före den arabiska våren – skulle förbipasserande ha hjälpt kvinnan, skällt ut gärningsmannen och jagat bort honom.

– Så är det inte i dag. Nu står folk bara och ser på.

Egyptiska organisationer har arbetat i årtal med att bekämpa sextrakasserier. År 2013 publicerade FN en undersökning bland kvinnor i sju av Egyptens 27 provinser, med både storstäder och landsbygd representerade. 99,3 procent av de tillfrågade kvinnorna hade upplevt trakasserier på offentliga platser.

Organisationen HarrasMap har sedan 2010 kartlagt övergrepp i realtid. Kvinnor rapporterar trakasserier via sina smarttelefoner och ger andra möjligheter att undvika kvarter där det är särskilt illa. I början täckte tjänsten enbart Kairo, men nu kommer rapporterna från hela Egypten. Efter övergreppen i Köln på nyårsnatten har också den tys-

ka storstaden kommit med.

### Klädseln spelar ingen roll

År 2014 publicerade HarrasMap undersökningen *Towards a Safer City* (Mot en säkrare stad). Där uppgav 95,3 procent av kvinnorna att de har utsatts för sexuella trakasserier. Undersökningen visade också att det i stort sett kvittade hur kvinnan var klädd, vilket gick stick i stäv mot den gängse uppfattningen.

Oftast sker trakasserier på gatan och i bussar och metro mitt på ljusa dagen. Av samma orsak har Kairo inrättat metrovagnar enbart för kvinnor. När vagnarna stannar på stationerna händer det att män går längs med vagnarna och bankar hotfullt på fönster och dörrar. Mycket få kvinnor rapporterar om övergrepp, främst därför att de är rädda för familjens reaktioner. Bara 17 procent av de tillfrågade, både kvinnor och män, säger att de skulle gripa in om de såg någon bli trakasserad.

### Förr blev jag rasande

Männen Mina och Nadeem, 30 och 26 år, skulle aldrig

Forts. ▶

## KYRKOMÖTE STIFTSFULLMÄKTIGE

### Valresultatet på webben

I tisdags valdes det nya kyrkomötet och de nya stiftsfullmäktigena.

Det slutgiltiga valresultatet fastställs nästa måndag den 15 februari men de preliminära resultaten hittar du på kyrkpressen.fi.



Också kandidatpresentationerna på kyrkans eget valgalleri är uppdaterade med information om vem som blev invald.

Kyrkomötet är kyrkans högsta beslutsfattande organ. Stiftsfullmäktige stöder och främjar kyrkans uppgift i stiftet och församlingarna.

Läs mera om de invalda i nästa veckas Kyrkpressen!



### Hagaro Pensionärshem i Norra Haga, Helsingfors

Är du i behov av serviceboende.

Hos oss bor du tryggt, med svenskspråkig personal dygnet runt. Vid behov har vi tillgång till läkare dygnet runt.

Kontakta oss så berättar vi mera eller besök oss.

Föreståndare Carola Aspholm-Backman  
tel. 050 572 4216  
anträffbar vardagar kl.9-15  
[www.hagaro.net](http://www.hagaro.net)



**STOPPA ÖVERGREPPEN!** Egyptiska kvinnor har i flera repliser demonstrerat mot sextrakasserier. Kvinnorna med plakaten deltog i en protest i Kairo i juni 2014. FOTO: AHMED ISMAIL/ANA-DOLU AGENCY/GETTY IMAGES

drömma om att blanda sig i. De hatar trakasserier, men de förs inte längre säga ifrån. Bägge kommer från liberala familjer. De är dataingenjörer och arbetar i privatföretag. Båda var ute på gatorna varje dag år 2011, när det arabiska upproret tog fart och den mångårige diktatorn Hosni Mubarak störtades.

– Under revolutionen blev jag rasande när jag hörde om hur kvinnor hade blivit antastade, säger Nadeem.

Han nämner den kvinna som blev känd som "kvinnan i blå bh" efter att en soldat hade gripit henne under en demonstration mot militärregimen på Tahrirorget. Soldater slet av hennes svarta ytterplagg, abayan, och misshandlade henne tills hon tappade medvetandet. Allt filmades med många mobiltelefoner och bilderna utlöste en storm av internationella fördömanden och massdemonstrationer i Egypten.

– Tyvärr skulle jag inte känna likadant om jag hörde om något motsvarande i

dag. Vi har blivit känslolokal, säger Nadeem.

#### På väg bort

De båda vännerna har planerat att lämna Egypten därför att de är trötta på utvecklingen efter revolutionen. De har sökt arbets- och uppehållstillstånd i Australien. Minas papper är klara och han flyttar i mars.

– Våra kvinnliga vänner berättar helatidenskrämmande historier. Från gatan förstås, men också från arbetsplatsen där kolleger trakasserar dem dagarna i ända, chefer ber dem leka med deras ... du vet ... Om bröder som väcker sina syster klockan tre på natten och befäller dem att stryka deras kläder. Om män som kräver sex fastän hustrun inte har lust, säger Mina.

Nadeem tillfogar uppgivet:

– För killar är det normalt

**”Det är maktdemonstrationer. Inte sexuellt, inte en flirt.”**

Nadeem

att trakassera kvinnor. De ställs inte till svars för det, så varför låta bli? Det är maktdemonstrationer. Inte sexuellt. Inte en flirt, beteendet har kapslat in sig till något som bara blivit naturligt. Det är så vårt samhälle, vårt degenererade samhälle, fungerar i dag. Så långt har det faktiskt gått att en del kvinnor accepterar det.

Jumanah berättar att familjen skäller ut henne för hennes västerländska klädstil. Men hennes mamma, som går med niqab, har det inte lättare för den skull.

– Jag blir trakasserad oavsett vad jag har på mig. Men det är mödrarna som lär sina söner att de får bete sig hur som helst. Pojkarna lär sig från det de är små att de aldrig får skulden för någonting, säger hon och säger att hon skulle köpa en

bil om hon bara hade råd.

Det är så den övre medelklassens kvinnor skyddar sig mot trakasserier, medan vanliga egyptier är tvungna att använda kollektivtrafik eller promenera.

#### Politiskt maktmedel mot kvinnliga demonstranter

Massövergreppen av det slag man såg på Tahrir under revolutionen är ett relativt nytt fenomen som i Egypten fått namnet taharrush gamea – grupptrakasserier. Det började med ett par enskilda episoder år 2006 som tejsihjäl av myndigheterna. När upproret tog fart 2011 blev grupptrakasserier mer allmänna, och vid en tidpunkt organiserades de också av politiska krafter och myndigheter för att skrämja bort kvinnorna från demonstrationerna. Trakasserierna uppstår fortfarande spontant, särskilt under religiösa högtider, när kvinnorna får rådet att akta sig extra noga.

– Det var förmodligen ett spontant massövergrepp som ägde rum i Köln på nyårsaftonen, tror den 29-åri-

ga designern och språkläraren Noura Diwan.

Intresset för det som har försiggått i Tyskland har inte varit stort i de egyptiska medierna, men de sociala medierna har exploderat.

#### Hitta på bra metoder!

– Mamma har länge sagt till mig att Europa snart kommer att få problem med de arabiska männens dåliga uppförande. Efter Köln har reaktionerna på Facebook och Twitter varierat. En del skäms över att vår kultur exponeras för alla, andra är glada över att Europa äntligen fattar vad kvinnor i Egypten blir utsatta för. Och alla väntar med spänning hur ni kommer att hantera det hela, och hoppas att ni hittar bra metoder. Tänk på att det är första gången män från Mellanöstern faktiskt upplever att deras beteende får konsekvenser, säger Noura Diwan.

– Ofta vet män om att det är förbjudet att antasta kvinnor, men många tror att det är normalt i Europa. Egyptiska män som arbetar på tu-

ristorterna ser flickor gå runt i baddräkt, nästan alla känner någon som har haft ett förhållande med en västerländsk tjej. Så de tror kanske att kvinnorna är fritt tillgängliga.

Noura och hennes 26-åriga väninna Shimaa el-Lithy är eniga om att beteendet bottenar i att Egypten genomsyras av männens dominans. Fatigdomen spelar också en stor roll, för det är dyrt att gifta sig. Äktenskapet är den enda legitima biljetten till att komma nära det motsatta könet.

– Våra unga män är frustrerade, säger Shimaa, som själv är utbildad journalist. Ni ska nog satsa på att undervisa dem, men det kommer att ta lång tid. Hårda straff är kanske vägen.

Den egyptiske utrikesministern Sameh Shukri fördömde under ett besök i Berlin i januari massövergreppen i Köln som ett "beklagligt och oacceptabelt fenomen".

Texten har tidigare ingått i Kristeligt Dagblad.

## GEMENSAMT ANSVAR

### Scouter ska nå så många som möjligt

I söndags gick startskottet för evangelisk-lutherska kyrkans insamling Gemensamt Ansvar. I år är scouterna det inhemska insamlingsmålet. Syftet är att med hjälp av scouting förebygga utslagning av ungdomar.

Med hjälp av de insamlade

medlen kommer scouterna att starta olika projekt för att möjliggöra att fler barn och ungdomar kan börja i scouterna.

– Vår verksamhet utgår från att barn och unga gör saker tillsammans med sina vänner. Alla får känna sig delaktiga och uppväxtmiljön är trygg – det är något varje ungdom behöver. I scouterna lär man sig också kunskaper och fär-



FOTO: MARIA FRISK

digheter som är till nytta hela livet, säger Anna Munsterhjelm, ordförande för Suomen Partiolaiset-Finlands Scouter ry.

Scouterna ska försöka nå så många ungdomar som möjligt som inte har någon hobby; till exempel sådana ungdomar som behöver extra stöd, barn och ungdomar från mindre bemedlade familjer eller barn med invandrarbakgrund.

## PRESIDENT TAL

**”Jag hoppas att medborgarna och samfunden deltar aktivt i insamlingen. Hjälp behövs – kanske mer än någonsin.”**

President Sauli Niinistö vid öppningen av GA-insamlingen i söndags.

## Dags att läsa Vår fader i stället för Fader vår

**BÖN.** År 2017 har det gått 500 år sedan Martin Luther spikade upp sina 95 teser. Biskop Björn Vikström föreslår att församlingarna firar genom att gå in för den nya versionen av bönen Fader vår.

TEXT OCH FOTO:  
SOFIA TORVALDS

– Det börjar vara dags nu, säger biskop Björn Vikström.

Ett tiotal församlingar har övergått till den nya versionen, *Vår fader*, men många tvekar fortfarande. För några veckor sedan tyckte Ungdomens kyrkodagar att det är på tiden att församlingarna slopar *Fader vår* och går in för *Vår fader* i stället.

– Jag uppmanar församlingarna att övergå till *Vår fader* nu eller under reformationens märkesår. Det finns många svåra ord i den gamla versionen, *Fader vår*. Ett av reformationens arv är att vi vill jobba för ett förståeligt språk i kyrkan, och det ska vi tänka på, hur mycket vi än tycker om den gamla versionen som vi vuxit upp med.

När Björn Vikström var församlingspräst använde han själv den gamla versionen av bönen.

– Det har funnits en rädsla för att det ska verka avskräckande till exempel vid förrättningar om man använder den nya versionen, eftersom de flesta är så bekanta med den gamla. En förändring innebär att för-

samlingarna måste se till att det finns formulär med den nya bönen som man kan använda till exempel vid dop.

Då den nya kyrkohandboken kom vid millenieskiftet diskuterades bönen ivrigt, men de flesta församlingar fortsatte med den gamla.

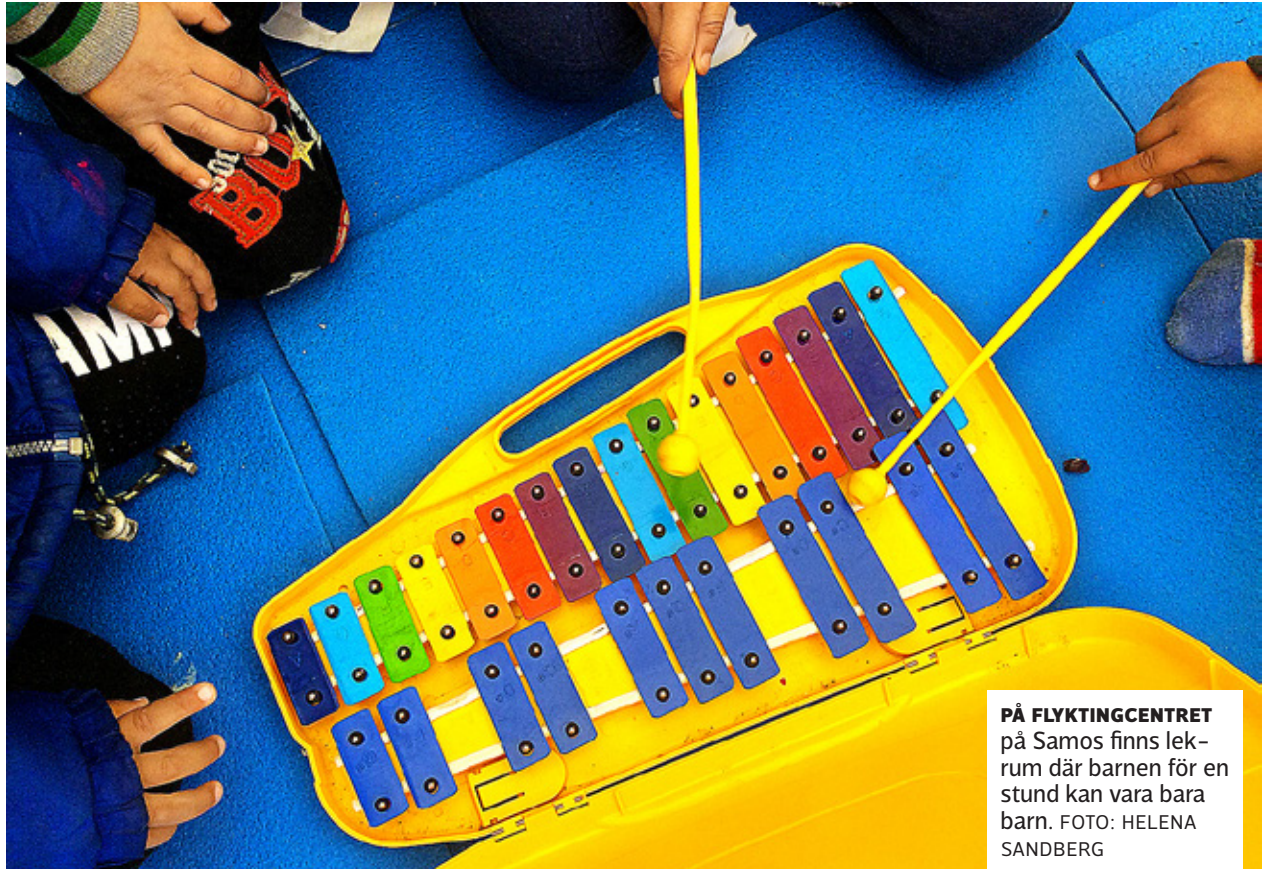
Den nya versionen väcker också misstro på teologiska grunder. En del är tveksamma till att orden "inled oss icke i frestelse" byts ut mot "utsätt oss inte för prövning".

– I Bibeln frestar Gud inte, men han prövar nog. En del tycker att om Gud prövar, ska man då be att undslippa prövningar? Själv tycker jag att det känns konstigare att be om att komma undan frestelser, om det nu är så att Gud inte frestar. Och alla hoppas vi på ju att undkomma prövningar, att inte vilja be om det kan nästan kännas som andligt högmod.

Men alla tycker inte som biskopen, och han poängterar att han kommer med en rekommendation, inte ett diktat.

– I praktiken blir frågan aktuell då församlingar tar nya gudstjänstformulär och agendor i bruk. Då gäller det att se över hela paletten och också byta formuleringar i konfirmandundervisningen och att meddela skolorna om förändringen.

Biskopen rekommenderar enkla formulär för dop, där *Vår fader* och trosbekännelsen ingår. Vid jordfästningar tycker han att man under några år framöver kan använda den gamla versionen.



**PÅ FLYKTINGCENTRET** på Samos finns lekrum där barnen för en stund kan vara bara barn. FOTO: HELENA SANDBERG

# Kyrkorna jobbar för flyktingbarnen

**FLYKTINGKRIS.** Hur ska man bäst stöda de barn som flyr till Europa, med eller utan sina föräldrar? Helena Sandberg reste till Grekland för att se hur barnen mår då de först når Europa.

TEXT: SOFIA TORVALDS

– Även om flyktingarna bara är på genomresa har barnen och ungdomarna rätt att få någon sorts undervisning. Vår uppgift har varit att kartlägga vilka resurser och behov som finns med tanke på hur länge folk kommer att stanna.

Helena Sandberg har som representant för Kyrkans utlandshjälp, i ett kartläggningsteam bestående av representanter från de nordiska kyrkornas biståndsorganisationer, alla medlemmar i paraplyorganisationen Act Alliance, gjort en tiodagarsresa till Grekland för att få en bild av vilka behov de flyktingar som kommer till Eu-

ropa har – oftast med Grekland som sin första anhalt.

Det Sandberg sett i de mottagningscentraler hon besökt bland annat på ön Samos visar att det görs väldigt mycket bra.

– Där finns bland annat så kallade "child friendly spaces" (ungefär: barnvänliga utrymmen) dit barn och deras mammor kan komma och där det finns pysselmaterial och leksaker. Det viktigaste är att barnen får psykosocialt stöd, att det finns ett utrymme där de kan dela med sig av sina erfarenheter – eller får något annat att tänka på, så att de kan glömma det de varit med om för en stund.

**"I hennes teckningar fanns både sorgen över det hon lämnat och kärleken mellan föräldrarna."**

Helena Sandberg

**Registrering viktig**

I mottagningscentret mötte Sandberg en 15-årig flicka från Syrien som överraskade en teckning. Den föreställde ett gråtande öga.

– Med tolkens hjälp berättade hon att hon, tillsammans med sin mamma och bror, var på väg till pappan som tagit sig till Österrike. Hon hade lämnat både mor- och farföräldrar och vänner kvar i Damaskus.

Flickan hade också ritat ett hjärta med näbb och vingar, som en fågel.

– Hon sa att det var sådana fåglar hennes pappa brukade rita till hennes mamma. I hennes teckningar fanns både sorgen över det hon lämnat och kärleken mellan föräldrarna som nu skulle få återförenas.

Vid registreringen delas flyktingarna in i olika grupper beroende på varifrån de kommer. De som med större säkerhet har möjlighet att få asyl hamnar i ett center, de andra i ett annat.

– Det andra centret, för dem som inte med lika stor

säkerhet får stanna i Europa, är inhyst i ett före detta häkte. Även om portarna nu är öppna är det en deprimerande miljö, med flera varv stängsel och taggtråd runt omkring.

Där placeras också de ensamkommande minderåriga barnen, oftast tonåringar.

– De bor där tills man lyckas utreda vem de är släkt med och om det finns släktingar kvar som de kan återförenas med. Det här är mycket viktigt. Om man inte sköter registreringen ordentligt riskerar barnen att råka ut för kriminalitet och trafficking.

Just nu är det politiska läget mycket osäkert. Vad händer om det blir svårt för flyktingarna att komma norrut och de måste stanna i Grekland under asylprocessen? Klarar de center som byggts upp i Grekland ett sådant tryck?

– Det finns så mycket ingen vet i det här läget, men vi måste tänka på olika möjligheter för alla eventualiteter, säger Helena Sandberg.



**UTSÄTT OSS** inte för prövning eller inled oss icke i frestelse? En del har svårt för "Vår fader" av teologiska skäl.

## FASTA MILJÖ

### Uppror mot modeindustrin

Igår på askonsdagen startade kampanjen Ekofasta som pågår fram till påsken. Kampanjen uppmanar oss att se över våra levnadsvanor och bli mera miljövänliga i den kristna fastetraditionens anda. Ekofastan är kyrkans kampanj i samarbete med bland annat Marthaförbundet.

I år ligger fokus på hur mat och kläder påverkar vårt klimat. Var och en uppmanas att delta i kampanjen genom att på sociala medier med hashtaggen #ekofasta berätta hur de fastar för miljön.

## RÄTTELSE UK

**I KP nummer 4 fick en av deltagarna vid Ungdomens kyrkodagar tyvärr fel namn. Cecilia Alameri är det rätta namnet och inget annat.**

Redaktionen beklagar.

## SOCIALA MEDIER

### Raka rör på Twitter

Evangelisk-lutherska kyrkans finskspråkiga twitterkonto fick stor uppmärksamhet då en av kontots uppdateringar om att korset inte hör ihop med rasistiska demonstrationer fick stor spridning, med



över 700 delningar och 1300 gilla-markeringar. Cirka tjugo anställda på Kyrkostyrelsen har som deluppgift att uppdatera kontot.

– Kyrkan måste vara modig på Twitter, säger Lari Lohikoski, chef för kyrkans internetkommunikation till Kotimaa.

# Allt är väl

Hur kan vi känna att vi är älskade av Gud när livet bjuder på motgångar? Tommy Hellsten skriver om att våga släppa kontrollen över livets manuskript.

**DET ÄR** fullständigt naturligt för oss människor att söka lycka. Och nästan lika naturligt är det att vi söker den i de rätta omständigheterna. Går något emot oss eller förvandlas omständigheterna till sådana som vi inte hade tänkt oss, drar vi slutsatsen att vi inte har funnit lyckan, den har svikit oss.

Nästan dagligen, sedan 1976, har jag stillat mig med hjälp av en liten textbok som består av tilltal av Kristus. Boken fick jag i tiderna av min faster. Inte i varje avsnitt, men rätt så ofta, återkommer en liten mening som jag till en början helt förbigick i min läsning. Orsaken var att jag tolkade den som enbart fromma ord, önsketänkande, som man inte behöver fästa någon uppmärksamhet vid. I synnerhet inte då jag ju var ute efter något mera intellektuellt stimulerande. År efter år läste jag läste vidare, envist nog, i samma bok. Och jag fortsatte att snubbla över denna lilla mening: Allt är väl.

**TILL SIST BÖRJADE** jag irriteras mig på den lilla meningen. Hur kan man säga så? Allting kan väl inte vara väl då allting är åt helvete i mitt liv! Mitt liv är fullt av ångest och rädsla, jag har ingen ro i min själ, jag upplever ingen gudskontakt och jag känner mig övergiven.

Min irritation växte till ilska. Jag föraktade meningen. Jag, som uppriktigt sökte tröst och vägledning i denna bok, fick dessa tomma ord slängda i ansiktet som en våt trasa. De lovade mig något men vägrade visa vägen. Denna irriterande lilla mening fick mig att tappa tron på allt det andra i boken, det som jag stundvis hade kunnat ta till mig och få tröst av.

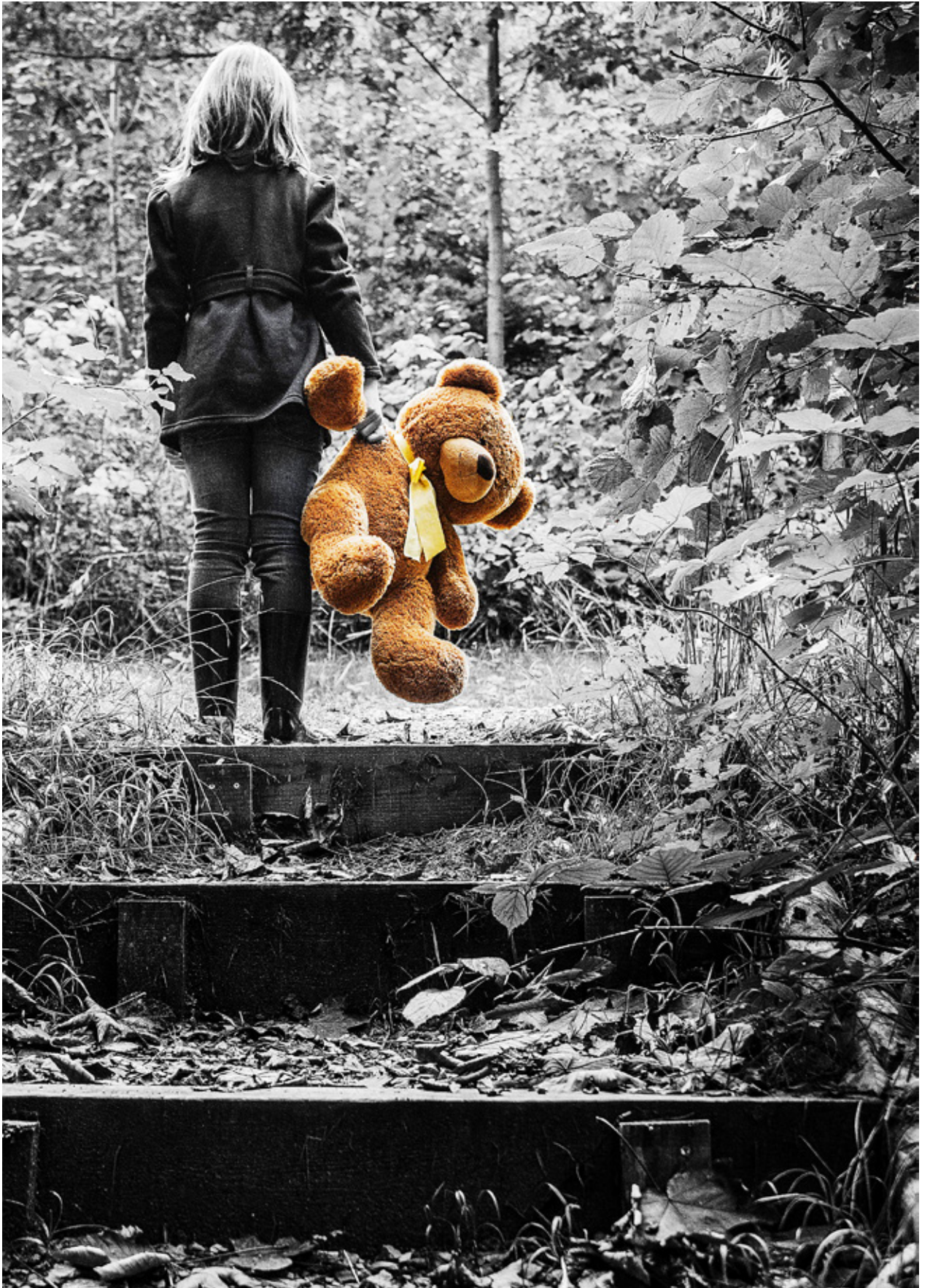
**MEN FÖR ATT** min gudslängtan var så stark samtidigt som min ångest var så stor, gav jag inte upp. Jag fortsatte år ut och år in. Och boken gav mig faktiskt tröst, en känsla av att jag levde inför ett Stort Ansikte växte fram. Men för att lära mig att förstå dessa förbryllande ord måste livet föra mig igenom smärtsamma faser och händelser. Min stolthet och egenmäktighet måste gradvis monteras ned, det måste skapas sprickor i mitt suveräna ego för att ett lyssnande öra skulle dansa. Långsamt började jag ana varför jag inte hade förstått. Men det behövdes många motgångar, många svårigheter och mycket lidande innan denna lilla pärla skulle öppna sig för mig.

**PROBLEMET VAR** att jag envist i min suveränitet hade tagit mig rätten att definiera vad "väl" är. Jag ställde krav på livet, hade ett strömlinjeformat manuskript för hur allt skulle gestalta sig. För att lyckas med detta behövde jag Gud. Han var ju allsmäktig och kunde styra och ställa så som jag tyckte att han borde. "Ske min vilja såsom på jorden så och i himmelen" var min bön. Men detta visste jag inte. Jag trodde tvärtom att jag bad om att Guds vilja skulle ske. Och eftersom jag ju hade presterat fromma böner och tyckte mig vara uppriktig, tänkte jag att Gud nog skulle förverkliga mina drömmar. Jag gjorde Gud till en menlös kosmisk nalle.

**DÅ GUD ÄLSKAR** menar han allvar. Då vi hamnar, eller får förmånen att kallas in, i en skola av andlig tillväxt börjar det hetta kring öronen. Guds metoder

”

**Det måste skapas sprickor i mitt suveräna ego för att ett lyssnande öra skulle dansa.**



TOMMY HELLSTEN förminskade Gud till en kosmisk nalle han kunde söka bekräftelse hos. FOTO: ANDREA CANDRAJA

## DEL 3



### SKE DIN VILJA.

I en femdelad serie skriver författaren och terapeuten Tommy Hellsten om svåra och centrala begrepp inom den kristna tron.

är tuffa, han vill få fram sanningen och trots att han går varsamt fram så måste han också till sist skära, som en kirurg. Jag kallades in i en intensivskola där jag dagligen fick kring öronen. Så kändes det i alla fall. Motgångar efter motgångar, svårigheterna stod på rad och väntade på sin tur, som lågtryck över Atlanten. Om det var något jag drömde om eller hoppades på så visste jag att detta kommer att tillintetgöras. Och jag fick rätt, gång på gång. Till sist vågade jag inte drömma mer, jag blev rädd för att försöka med något nytt projekt. Idéerna i

mitt huvud började skämmas. Jag blev på något sätt desillusionerad och tappade både modet och hoppet.

**ALLT ÄR VÄL**, läste jag fortfarande. Stilla och smygande började jag förstå. Någon älskar mig nu med precision. Dessa lidanden är skraddarsydda just för mig. Varför? Jo, för att jag ska lära mig vända på min bön: *Ske min vilja* ska förvandlas till *ske din vilja*. Och långsamt hände det. Inte så att jag motvilligt skulle ha underkastat mig, känt mig kuvad, men jag började faktiskt förstå att denna vilja, som har sitt ursprung i kärlekens mysterium, faktiskt är det bästa som kan hända mig. *Ske din vilja* blev en bön förknippad med överlåtelse och tillit. Först var det svårt, och det är det stundvist fortfarande. Jag bär nämligen på en djup rädsla och brist på tillit i mitt inre på grund av min bakgrund. Mitt ego har varit min tillflykt och då jag avstår från min egen vilja och överlåter den kommer en stark hävkraft och bryter fram denna rädsla. Hur går det om jag inte längre har kontroll? Kommer jag att bäras, är jag verkli-

gen älskad, vill Gud mig väl?

**DET ÄR VÄL** detta som vi alla människor brottas med. Är jag älskad, blir jag buren om jag inte bär mig själv? Finns det några större händer än mina egna? Finns det ett Ansikte som ser? Frågan om rädsla eller kärlek är den största tänkbara frågan som vi människor måste få ett svar på. Och detta svar måste vara mycket mer djupgående och omfattande än enbart ett intellektuellt eller filosofiskt svar. Hela vårt liv utgör till sist svaret på denna fråga. Vårt liv blir svaret på Guds fråga.

Paulus skriver i Romarbrevet 8:28: "För dem som älskar Gud samverkar allt till det bästa." Allt vi genomgår här i livet används till att få oss att öppna oss för det faktum att vi är älskade. Också lidande och motgångar har alltså en kärlekfull avsikt. Och då vi börjat ana det älskande Ansiktet bakom vårt lidande, blir lidandet på något vis mjukare eller försvinner helt. För det är ju det vi *tänker* om det som drabbar oss som skapar det största lidandet, inte det som drabbat oss.



# Småbarnsåren prövar relationen

**HJÄLP.** Kyrkans familjerådgivning får allt fler klienter, drygt 40 procent av dem är män. Par med små barn söker oftast hjälp i relationen.

TEXT: KT/CHRISTA MICKELSSON

Förra året fick 18 000 människor hjälp via kyrkans familjerådgivning. Drygt 40 procent av familjerådgivningens klienter är män. Det blir också allt vanligare att det är männen som tar kontakt och reserverar den första samtalstiden.

Inom andra hjälpformer är männens andel av klientelet betydligt lägre, berättar Päivi Kähkönen, chef för Kyrkostyrelsens enhet för fostran och familje frågor.

2015 var största delen av familjerådgivningscentralernas klienter 30–39-åriga föräldrar till små barn.

Vid sidan av det goda belastar och utmanar småbarnsskedet familjelivet. Förmågan att tala och lyssna prövas, likaså förmågan att kompromissa.

De vanligaste orsakerna till att personer söker hjälp är kommunikationsproblem i parrelationen och frågor kring skilsmässa och otrohet.

Ju mer osäker omvärlden känns, desto mer förväntar man sig av en nära relation, och desto svårare blir besvikelserna, konstaterar utbildare Anne Anttonen på kyrkans familjerådgivning.

## Hur mår barnen?

30 000 barn berörs varje år av skilsmässa. Att stöda föräldraskapet och inse vilka följder skilsmässan har står i centrum för familjerådgivningens arbete. Familjerådgivningscentralerna erbjuder också lagstadgade tjänster vid medling.

Ett av regeringens spetsprojekt är ett program för utveckling av barn- och famil-

jetjänster. Det är viktigt att olika aktörer samarbetar och utvecklar tjänster för familjer som genomgår skilsmässa, säger Päivi Kähkönen.

Hon konstaterar att det är viktigt att familjerna får tillräckligt stöd vid rätt tidpunkt.

Med alla krav på inbesparingar är det viktigt att minnas att om man sparar på stödet till familjerna så orsakar det märkbara kostnader senare. Den hjälp familjerna får är mest effektiv då den kommer vid rätt tidpunkt, säger Kähkönen.

## HÖRS, SKRIVS ELLER TRÄFFAS

**Kyrkans familjerådgivningscentraler** erbjuder professionell samtalshjälp i frågor kring parrelationer och familj, och vid livskriser.

**Du kan boka** tid till en familjerådgivare i förväg. Familjerådgivningscentralens tjänster är avgiftsfria. Du kan söka hjälp där även om du inte hör till den evangelisk-lutherska kyrkan.

**Det finns 41** familjerådgivningscentraler med närmare 200 anställda i Finland. Halften av centralerna har köptjänsttjänsttal med kommunen. Information om centralerna hittar du på [evl.fi/familjeradgivning](http://evl.fi/familjeradgivning).

## Hjälp online

Kyrkans familjerådgivning betjänar också via nätet. I samarbete med City.fi svarar kyrkans familjerådgivare på frågor om par- och människorelationer via tjänsten Suhdekliniikka. Ifjol hade tjänsten närmare 300 000 besökare.

Kliniken fyller snart fyra år, den öppnade våren 2012.

Besökantalet visar att det finns behov av tjänster med låg tröskel. Kyrkans familjerådgivning möter människor där de redan är, lyfter Kähkönen fram.

## VÅGA FRÅGA

### När alla tittar på mig



MARIA SUNDGREN-LILLQVIST är kognitiv psykoterapeut och svarar på läsarförfrågor om familj och relationer.

**Ett av mina vuxna barn lider av social ångest och isolerar sig mer och mer. Vad kan jag som förälder göra för att hjälpa honom?**

**UNDERSÖKNINGAR VISAR** att cirka tio procent av befolkningen lider av social fobi. De flesta har någon gång upplevt social osäkerhet, det hör till livet. Men det blir begränsande när vi börjar isolera oss.

Inom kognitiv psykoterapi brukar man kartlägga vilka situationer som är jobbiga. Genom att skriva ner specifika situationer kan man samtidigt rangordna dem. Idealet är att börja öva de situationer som väcker minst ångest för att vartefter gå över till de svårare.

**MAN KAN OCKSÅ** arbeta med de tankar som väcks i sociala situationer: Vad tänker jag? Vad tänker jag innan jag ska bege mig ut, vad tänker jag under situationen, och vad tänker jag efteråt? Den som lider av social fobi är oftast väldigt självcentrerad i sociala situationer: Vad tänker andra om mig? Alla tittar på mig!

Som förälder gäller det att vända på frågan: Vad kan andra tänka om dig? Kan du veta vad andra tänker? Nej, vi vet aldrig exakt vad andra människor tänker. Det är ungefär lika enkelt att veta det som att få sju rätt på lotto.

Hur troligt är det att alla tittar på dig? Inte speciellt troligt. Och om det nu är så att alla tittar på dig, vad är då det värsta som kan hända?

Den som lider av social fobi tycker ofta att andra människor kan se att de är nervösa eller oroliga. Men är det så farligt att vara nervös och orolig? Nej, det är inte farligt, men det är ju inte heller särskilt behagligt. Då kan det vara bra att försöka prata med en människa. Att försöka fokusera på någon annan istället för på sig själv. De flesta brukar tycka att spänningen lättar bara man får en början.

**”Den som lider av social fobi är oftast väldigt självcentrerad i sociala situationer.”**

**JU MERA MAN** övar sig i sociala situationer, desto lättare blir det. Det är först när vi utsätter oss för situationerna som vi kan inse att de inte är så farliga.

Om man övat och analyserat sina tankar och fortsättningsvis upplever det jobbigt med sociala sammanhang, så får man kanske acceptera att det är jobbigt. Man får komma till slutsatsen att jag blir ångestfylld och orolig i sociala situationer, men att jag gör det i alla fall. Man får tänka att man är herre över sin ångest, istället för att låta ångesten bli herre i sitt liv. Sist och slutligen handlar det om självkänsla och självuppfattning. Du får finnas och synas precis lika mycket som alla andra.

Det bästa som du som förälder kan göra är att ta med ditt vuxna barn på olika sociala tillställningar. Om det inte blir bättre kan ni ta hjälp av en kognitiv psykoterapeut.

## Fråga KP:s expertpanel

**IKP:s frågespalt** besvaras frågor om tro och andlighet av präster i den lutherska kyrkan. Frågor om relationer, hälsa, familj och fostran besvaras av sjukskötare och kyrkans familjerådgivare. Redaktionen behöver ditt namn och dina kontaktuppgifter, men du får gärna ställa din fråga anonymt i tidningen. Redaktionen väljer och editerar frågorna. Adressen är [redaktionen@kyrkpressen.fi](mailto:redaktionen@kyrkpressen.fi) eller Kyrkpressen, Sandvikskajen 13, 00180 Helsingfors. Märk kuvertet ”FRÅGA”. Panelen besvarar frågor endast i tidningen.



KYRKANS RELATIONSKLINIK ”Suhdekliniikka” på sajten city.fi hade 300 000 besökare i fjol. FOTO: MALIN AHO

## PÅ TVÄREN ERIKA RÖNNGÅRD

### Kyrkoårets nyårslöfte

Randiga tröjor i nya färgkombinationer. De kostar inte ens mycket! Färska jordgubbar – skulle de inte sätta guldkant på en helgfrukost i februari? Pocketrea i nätbokhandeln

nog är det väl lite roligare att packa upp ett bokpaket än att gå till biblioteket? Guldkanterna, varjedagslyxen lockar mig. Och varför ska jag behöva avstå?

Tanken på att ta paus från en del av det lockande är en urgammal idé som fortfarande känns aktuell. Blogga-

ren Linn Jung levde köttfritt i januari. Hennes insikt (att mycket av hennes köttätande skedde av gammal vana snarare än som ett svar på en kulinarisk längtan) påminner mig om resultatet av mitt enda riktigt lyckade fasteprojekt. För flera år sedan lärde 40 dagar av kon-

sumtionsfasta mig att ställa frågan: behöver jag verkligen det här? (Jag ställer den fortfarande, men det händer att jag blundar för svaret.)

Fastan är kyrkoårets tid för nyårslöfte, fast lite snällare. Det handlar bara om 40 dagar och det finns ingen som säger att ditt fas-

tejag måste bli ditt nya jag när påsken kommit och fastan tar slut. Om det kändes för hemskt att avstå kan du sluta med det efter 40 dagar. Men om du hade turen att pricka rätt med ditt fasteprojekt och hittade en begränsning som faktiskt gav dig mer sinnefrid än frustra-

tion kan du på påskdagen se på fastan som en kickstart för ditt nya liv. För det är svårt att avstå. Lite lättare går det om kalendern innehåller en särskild tid för avståendet så att jag själv hindras från att tänka att jag ska börja ... i morgon, kanske.

**JOURNALISTIK.** Hon brottas själv med de existentiella frågorna. I den kampen har den svenska tevejournalisten Anna Lindman fått hjälp av sitt eget arbete.

# Döden öppnade för livet

TEXT OCH FOTO: JOHAN SANDBERG

Vi möts på Centralstationen i Stockholm. **Anna Lindman** är på väg till Uppsala för att göra en inspelning för sin nästa programserie om religion.

– Jag kan inte berätta vad den handlar om än, men det blir en serie på sex avsnitt som ska gå i höst, säger hon.

Sedan 2002 har hon jobbat med livsåskådningsfrågor på SVT. På senare år har hon fått mest uppmärksamhet för programserien *Döden, döden, döden*, de granskande programmen om sekter, *Den enda sanna vägen*, och serien *Från Sverige till himlen*, som beskriver religiöst liv utgående från personliga val. Programmen om döden resulterade också i att hon skrev en bok på temat.

Anna Lindman vill granska och beskriva religionsområdet journalistiskt och så objektivt det är möjligt. Därför gör hon från första början klart att hon inte vill svara på frågor om sin egen tro.

– När jag började jobba med livsåskådning var det ganska vanligt att öppet kristna ledde livsåskådningsprogrammen. Jag ville närma mig ämnet från ett journalistiskt håll. Precis som samhällsjournalister inte talar om vem de röstar på vill jag inte prata om min personliga tro. Det är ett sätt för mig att hålla distans till ämnet och se det som ett jobb som jag gör, säger hon.

Hon är anställd på SVT, som är ett public service-bolag.

– Jag tycker det är intressant med tidningar som har en ideologisk hemvist. Den kristna pressen i Sverige för en helt annan diskussion är den seku-

lära. Den behövs också. Men jag ska jobba ur ett public service-perspektiv och skildra alla typer av livsåskådningar. Man kan ha en övertygelse men man behöver inte göra en profil av det.

Att hålla den professionella distansen är inte alltid så lätt. Anna Lindman medger att hon blir påverkad av det hon jobbar med.

– De flesta program jag gör är en personlig resa för mig. Det gäller i synnerhet programmen om döden. Jag är inte rädd för att jobba med saker som berör mig, jag tycker om att göra det.

Hon är en ständig sökare som brottas mycket med de existentiella frågorna.

– Livsåskådningsfrågor är spännande. De är frågor man inte kan besvara lätt. Man måste jobba med sig själv för att få reda på vem man är, vad man tycker och meningen med livet. Jag gör det hela tiden och jag använder mitt arbete till det.

## Rädslan för döden en del av livet

Programserien och boken om döden ser hon som det viktigaste hon gjort på det personliga planet. Boken *Den där jävla döden: vi ska alla dö så vi kan lika gärna prata om det* är en fördjupning av programmen. Idén till boken hade hon redan medan hon jobbade med programmen.

– Jag fick väldigt mycket hjälp av att göra programmen och boken. Alla svåra saker blir lättare när man delar dem med andra människor. Jag märkte att jag inte var ensam om rädslan att dö. Då blev den lättare att hantera.

Hon upptäckte att rädslan för döden är en del av livet.

– Rädslan för döden är en del av att vara människa. Det har jag accepterat.



**”Livet är inte bara kul, lätt-samt och framgångsrikt. Det är också sjukdom, smärta och rädsla.”**

## Tror du på livet efter döden?

– Det hör till de frågor jag inte vill svara på. Jag skriver i min bok att jag upplever mig dömd till att aldrig kunna veta och aldrig få svar. Men man kan vara öppen för och ha starka förhoppningar för olika lösningar.

## Vad är meningen med livet?

– Jag tänker mig att det är att söka meningen med livet. Att alltid vara på jakt efter vem man är och vad som skapar mening i mitt liv. Jag tror det är människans egentliga drivkraft att förklara sin egen betingelse. För mig är kärlek och nära relationer den högsta meningen och jag tror det är så för de flesta av oss. När människor konfrteras med att de snart ska dö är det bara kärleken och relationerna som spelar någon roll.

## Spännande sekter

Det roligaste hon gjort var programserien om sekterna.

– Det var fantastiskt spännande. Det är mycket med det här ämnet som är svårt. Vi är ovana med religion i vår kul-

tur. Då blir människor som vill leva religiöst konstiga. Att göra programmen var en balansgång mellan att försöka förstå och respektera deras livsval och oron över vad som kan ske i de slutna rummen. Det blir problematiskt när det kommer till barnen.

Av sekterna överraskades hon positivt av Plymouthbröderna, en gruppering som 1831 bröt sig ut ur den anglikanska kyrkan. De har cirka 300 anhängare i Sverige och en gren av dem räknas till sekterna.

– Plymouthbröderna var mycket mer öppna än vad jag förväntat mig. Vi fick filma alla, till och med de unga medlemmarna, som fick prata helt fritt utan att ledningen var närvarande. Däremot var scientologerna inte alls öppna, fast de sa sig vara det. De försökte kontrollera vad vi gjorde.

I programserien valde redaktionen att söka upp grupper som betraktas som sekter. Av den orsaken togs Livets Ord med, vilket mötte kritik bland medlemmarna.

– Svenskar i gemen tänker på Livets



## ANNA LINDMAN

• **Journalist** och programledare på SVT sedan 2001.

• **Jobbar** med livsåskådningsprogram i Stockholm.

• **Gjort bland andra följande program:**  
Existens 2003–2008  
Döden, döden, döden 2013  
Från Sverige till himlen 2011–2012  
Den enda sanna vägen 2015 (kan ses på <http://www.svtplay.se> under våren 2016)

• **Författare** till ”Den där jävla döden: vi ska alla dö så vi kan lika gärna prata om det” 2014.

• **Sambo**, två barn.

Ord som en sekt och tillsammans med Jehovas Vittnen är det den grupp i Sverige som har flest avhoppare. De har en tydlig gräns mellan samhället utanför och hur man vill leva innanför. De har en tydlig karismatisk ledare med kontakt till en högre makt som förmedlar vissa typer av sanningar till församlingen. Att gå ur gruppen påverkar ens sociala liv. Mot den bakgrunden är det lite naivt och märkligt att de blir chockerade av det. I stället borde de ta diskussionen och lyssna på kritiken.

Senare gjorde hon ett program om Livets ord för *Uppdrag granskning*. Hon intervjuade över 70 medlemmar, både nuvarande och före detta.

– Jag är chockad över vad de varit med om i den församlingen och förvånad över att man inte vill lyssna på de här människorna. De har heller inte lyckats motbevisa ett enda fel som vi påpekat.

Någon agenda mot Livets ord säger hon sig inte ha.

– Varken jag eller någon av mina anhöriga har varit medlem. Jag ser det som

en journalistisk uppgift att kontrollera grupper som använder religiös makt för att kontrollera andra. Religionen är en stark kraft som kan få människor att fara väldigt illa.

Inom ett år anmäldes hennes program 19 gånger till Granskningsnämnden. Det stör henne inte, snarare tvärtom.

– Det är bra att människor anmäler. Men vi ska inte göra program som blir fällda. Vi ska göra program som människor vill anmäla.

Sedan 2002 har två program fällts.

– Religion väcker mycket starka känslor. Så fort man säger något om religion, framför allt om frikyrklig kristendom, Livets ord, judendom eller islam, triggas en massa åsikter från olika håll.

### Levt i vakuum

Anna Lindman har alltid varit intresserad av livsåskådningsfrågor. Varifrån det kommer vet hon inte.

– Jag får ofta den frågan men jag har inget svar. Jag kommer inte från ett

religiöst hem, men jag har alltid varit intresserad av religion. Jag gjorde mitt specialarbete för gymnasiet om Livets Ord. Min dröm när jag var liten var att få resa till Indien och se Ganges, vilket jag gjort.

Hon är född på sjuttioalet och anser sig tillhöra en generation som talar väldigt lite om existentiella frågor.

– Jag hör kanske till den första generationen i Sverige som vuxit upp i ett samhälle där normen har blivit att man inte ska tycka lika. När jag växte upp var det lika fullt att fråga någon vad de tror på som att fråga vem de röstar på.

Även om det blivit bättre är man fortfarande dålig på att tala om religion och andliga ting i Sverige, anser hon.

– Vi har levt i ett stort vakuum. Vi sekulariserades och bytte norm så snabbt att vi inte hann ersätta den med något nytt. För min mormors mamma var det självklart att det fanns en gemensam idé om vad som skulle hända efter döden. Även om man inte höll med var det en sorts bas som man delade.

**VI LEVER** i en individualistisk tid som fokuserar på framgång. Vi ska bo fint, vara vackra och förverkliga oss själva. Det är tomma ideal som skapar mycket ångest, anser Anna Lindman.

Senare blev det så att allt som hade med tro och existentiella frågor att göra var privat och diskuterades inte offentligt.

– Det gjorde oss ganska fattiga. Vi har förlorat våra gemensamma bilder och vårt gemensamma språk för det som är heligt. Det blir också svårt när människonfronteras med döden. Jag tror inte det är bra att vara tyst om det.

Nu ser hon att en ny bas håller på att uppstå.

– Men den är otroligt splittrad. Jag tror vi kan finna något gemensamt i att vi inte bara är framgångsmaskiner och en del av ett moderiseringsprojekt där alla ska vara friska. Nu handlar det om lyckan och meningen samt hur man ska hantera skrällen för att dö. Alla de här frågorna har blivit mera offentliga nu. Vi har olika bilder men då vi berättar dem för varandra kan vi hjälpa varandra och genom det finna den gemensamma basen.

– Det väcker ett enormt engagemang då döende människor skriver bloggar och böcker. De sätter ord på det som man inte vågat tala om. Livet är inte bara kul, lätt och framgångsrikt. Det är också sjukdom, smärta och rädsla.

Hon ser Sverige som historielöst vad beträffar den religiösa kontexten. Den kritiska blicken har försvagats.

– Vi har dålig koll på vad Svenska kyrkan står för och dess utveckling. När påven nyligen helgonförklarade den svenska nunnan **Elisabeth Hesselblad** blev det en jätterolig nyhet. Men ingen diskuterade kriterierna, som till exempel miraklen som ska bevisas för att någon ska bli ett helgon. Tror man på dem? Och vad är ett helgon?

## ELLIPS

## Om fasta och längtan

I går, på onsdag, firade kyrkan ask-onsdag. Nu har fastan börjat. Så här står det på webbsidan evl.fi: "På askonsdagen bekänner vi att vi är skyldiga till Kristi lidande."

Det är så den börjar, den fyrtyo dagar långa vandrigen fram till korset, långfredagens offer. Jag har själv haft som vana att ibland försöka fasta från något inför påsk – till exempel från tv-tittande eller skvalver. Nu, med eftertanke, känns det plågsamt att jag har vädrat mina försök offentligt, inför vänner, kolleger och – ack ve! – läsare.

Fastan är nämligen en inre resa, som man inte får eller ska skörda någ-  
ra som helst lagrar för. Den handlar om att ge utan att få ett tack, om att älska utan att någon anar hur mycket.

"Fasta, eller askes, är den mest privata av alla handlingar. Den utspelar sig mellan den enskilde och Gud. När den inte gör det mister den all kraft", skriver Peter Halldorf i sin försäkringsbok *Mellan skymning och mörker*. (Läs mer om den i artikeln här intill.)

Om du läser en bok under årets påskfasta, läs då den här. Själv fylldes jag av två stora känslor under läsningen: sorg och längtan. Sorg över hur svårt det är att vandra den här smala vägen som jag trots allt vill vandra, vill så väldigt mycket vandra. Och längtan eftersom jag vet att den leder till ett ställe där jag vill befinna mig hellre än någon annanstans.

Det finns inte ens ord för det här. Är inte Gud större än alla bilder och ord vårt förstånd konstruerar av honom?

Må glädjen, lättheten, friheten följa oss alla på den vägen!

■ SOFIA TORVALDS

# Fastan kan göra oss fria från oss själva

**FASTA.** Vi har fyrtyo dagar att förbereda oss inför påsken. Målet är att vår kärlek ska växa och att vi ska bli fria från tvånget att spegla oss mot andra. – Det är den väg där vi börjar smaka den verkliga friheten, säger författaren och pastorn Peter Halldorf.

TEXT: SOFIA TORVALDS FOTO: ZANDRA ERIKSHED

**Peter Halldorf**, svensk författare, pingst-pastor och grundare av den ekumeniska kommuniteten i Bjärka-Säby, har lämpligt till fastan kommit ut med en liten, till synes anspråkslös bok, *Mellan skymning och mörker*. Titeln anspelar på påskafton, tiden mellan långfredagens förlust och påsksöndagens uppståndelse. "De dagar när ateismen öppnar sig som en avgrund i den egna själen. Är Gud död? Har jag levt på en illusion?"

*Mellan skymning och mörker* är en bok för den som vill komma närmare Gud och kan tänka sig att betala ett pris för det. Själv tänker Halldorf inte i termer av "målgrupp".

– Jag skriver om det som har berört mitt eget liv, berättar om människor som korsat min väg och lämnat kvar något hos mig som tröst, utmanat och något litet skärpt eggen. Om sedan det jag skriver kan vara till glädje för någon annan är det naturligtvis glädjande också för mig.

Halldorf skriver om offer, om att avstå, på ett sätt som inte känns helt bekant för den som livnärt sig på evangelikal andaktslitteratur. Det är inte lätt ens för kristna att omfatta tanken att livet här och nu inte är den plats där vi ska uppnå det högsta goda.

– Det är inte fel att önska ett gott liv, men även som kristna förleds vi ibland att tro att det goda livet består av bröd och skådespel. Helgonen är våra bästa läromästare i konsten att leva det goda livet. Deras liv visar på något paradoxalt och förunderligt: hur den som avstått från mycket, kanske från allt, kan äga en lätthet, frihet och livsglädje som är djupt tilldragande. Den avgörande frågan i livet är: Hur får vi vår kärlek att växa?

Finner vi svaret, finner vi också ett gott liv, menar Halldorf.

– Självfallet finns ingen kärlek utan offer. Kristi offer bestod i att han aldrig upphörde att älska, vad som än drabbade honom, eftersom han alltid hade blicken fäst på sin Fader och levde av hans kärlek.

## Frihet från oss själva

*Mellan skymning och mörker* är en bok att läsa under fastan, i väntan på långfredagens offer och påsksöndagens triumf. Peter Halldorf delar upp fastan i en yttre och en inre fasta.

– Fastan måste givetvis vara konkret, vare sig det handlar om bukens eller tungans fasta. Eller handfasta solidaritetshandlingar, som är en viktig del av fastan, ett sätt att gå ut ur sig själv andra till mötes. Samtidigt slås man av hur de andliga fäderna och mödrarna ofta återkommer till vår benägenhet att stanna vid det yttre. Avhållsamheten, fastareglerna, kan bli självändamål. Som **Alexander Schmemmann** uttryckt det: "Principles is what people have instead of God."

Fastans inre väg är både svår och enkel: överlåtelsen åt den kärlek som inte söker sitt.

– Det är den väg där vi börjar smaka den verkliga friheten – friheten från oss själva. Det plågsamma företaget i självbespeglning som hos lärjungarna yttrade sig i frågan "Vem är störst?" tar sig en mängd mer eller mindre subtila uttryck i våra liv. Man kan bli bunden av vad andra tänker och säger om en, hur man tar sig ut och tar sig fram i livet. Den fromma skepnaden av denna självbespeglning kan bli fixeringen vid



**PETER HALLDORF** i påsknattens mässa på Nya Slottet Bjärka-Säby utanför Linköping i Sverige.

så kallad "andlig mognad". Men Gud ger oss ingen spegel där vi kan betrakta vår egen själ.

Fastan är vår frihetskamp.

– När det kommer till dess yttre väg är den verkliga käpphästen hos ökenfäderna betoningen av kraften i det lilla måttet. Inte för lite, inte för mycket. Det som gör fastan verksam är de långa linjerna, kontinuiteten. Och under Stora fastan inför påsken får vi rätt så god tid på oss: fyrtyo dagar.

## Ge kritikerna rätt

Ökenandlighetens röda tråd är att avstå från att döma, kritisera, försvara sig själv. Att få sin kärlek att växa.

## Hur ska man klara av det?

– Askes, som är ett annat ord för fasta i den kristna traditionen, definieras bäst som övning i kärlekens uppmärksamhet. Och kärlek kan bara övas i konkreta relationer. Det existerar inget and-

## Reafynda till köket!

### Fias söta hemligheter

Ann-Sofie Eriksson

Recept och knep som hjälper dig fixa både vanliga muffins och avancerade tårter.

Fontana Media Inb. 15,00 (27,90)

### Mat Rätt

Nina Colliander-Nyman och Maria Riska

Barn, mat och hälsa. Enkla och ekologiska lösningar för matlagning och livsstil.

Fontana Media Inb. 8,00



Du hittar alla reaböcker i reakatalogen i KP 5, men också i vår nätbutik!



ligt liv åtskilt från min nästa. Återigen: här finns ett avgörande samband mellan frihet och kärlek. För att kunna älska min nästa behöver jag vara fri från henne – fri i den meningen att jag inte har behov att vare sig kritisera eller smickra, berömma eller klandra. Och när vi säger det inser vi att det djupa sett handlar om att vara fri från sig själv, att inte bruka andra människor för egen bekräftelse eller självhävdelse, säger Halldorf.

En del av ökenfäderna säger att det i grunden bara finns en synd: föraktet. Hur övar man sig i icke-dömande?  
– Vi behöver vara uppmärksamma

på hur vi talar om andra, eller till andra. Eller på hur vi reagerar när oenighet eller diskussioner uppstår, eller när vi blir kritiserade. Vår omedelbara reaktion är oftast att försvara oss, eller åtminstone ge en förklaring till varför vi sa eller gjorde det ena eller andra. Men vad skulle hända om vi avstod från det? Om vi i stället gav våra kritiker rätt? För har de egentligen inte för det mesta rätt?

**Påskan – årets höjdpunkt**  
Vad betyder påskan för Peter Halldorf?  
– Jag blir upprymd bara av att få frågan! Påskan är årets absoluta höjdpunkt

för mig. Den förbereds under fyrtio dagar. Jag har nu firat de tre heliga påskdagarna på Nya Slottet Bjärka-Säby i 20 år, och ingen annan enskild erfarenhet har så starkt och påtagligt fått mig att uppleva: Allt det vi tror är på riktigt!

Han tror att man kanske måste fira verklig påsk för att inse det.

– I alla fall har det varit så för mig. Därför önskar jag varje kristen att åtminstone under tre dagar varje år få lägga så mycket som möjligt åt sidan för att följa Jesus den sista sträckan mot korset, få vaka vid graven under den Stora lördagen, och upptäcka den tom när gryningen bryter in på påskdagen. Där och då börjar årets längsta och mest fantastiska gudstjänst! Jag har sett så många människor bli märkta för livet av att fira påskan. Och ett rikt påskfirande gör det dessutom så mycket tydligare hur varje söndag, året om, är en liten påskdag.

**”Den som avstått från mycket, kanske från allt, kan äga en lätthet, frihet och livsglädje som är djupt tilldragande.”**

## Gud är arg och bor i Bryssel

### FILM

Det helt nya testamentet (Le Tout Nouveau Testament)

**Regi:** Jaco van Dormael  
**Manus:** Thomas Gunzig, Jaco van Dormael

I ett dystert rum utan fönster i en sunkig lägenhet i

Bryssel sitter Gud vid sin gamla stationära dator och kodar världen. Hans son JC har lämnat familjen, kvar i lägenheten finns den kuva-de modern (vars enda intressen är att dammsuga och brodera) och unga dottern Ea, hunsad av sin arga far, världens skapare.

Satir möter surrealism i belgiska **Jaco van Dormaels** suggestiva och komiska *Det*



**PILI GROVNE** spelar Guds dotter Ea som rymmer och letar upp sex egna apostlar.

## Läs den här kartan först

### BOK

Konstens sakrament. Nio essäer om skapandet

**Författare:** John Sjögren  
**Förlag:** Artos 2015



företar en resa in i verken, vi ser dem med hans ögon och förundras, överas, fascineras.

Uppsalaskribenten och kulturkritikern **John Sjögren** skriver i dagspress och tidskrifter om kultur, religion och livsfrågor. Nu sammanfattar han religiös tematik hos favoritförfattare och andra konstnärer i en bok som heter *Konstens sakrament. Nio essäer om skapandet*.

Sjögren skriver om **Torgny Lindgrens** författarskap, om **Gustav Mahlers** symfonier, om poeterna **Bruno K. Öijer**, **R.S. Thomas** och **Ingger Christensen**, om regissören **Andrej Tarkovskij**, om författarna **Birgitta Trotzig**, **Mare Kandre**, **Hermann Hesse** och **Jon Fosse** – och till slut om **Bruce Springsteen**.

Med envishet och stor entusiasm tar sig Sjögren an alla dessa verk han brinner för. Man behöver inte ha läst, hört eller sett det konstverk han beskriver, man rycks med ändå. Texterna fungerar snarare som inkörsportar: plötsligt knäpper jag fram Youtube och lyssnar igenom en sats ur Mahlers andra symfoni och ett urval Springsteenlåtar bara för att höra det Sjögren hör, upptäcka det han upptäcker.

Ibland lyckas det, ibland inte.

Det som fånglar mig med den här boken är redan att den finns. Sjögren försöker hitta spår av kristen tradition i dessa böcker, dikter, kompositioner, filmer – ofta är det tydligt att verket ingår i en sådan dialog, andra gånger inte. Han

Är det inte just så en kulturtext ska fungera? Som en karta över en värld man aldrig hunnit besöka?

Tack vare Sjögren vet jag nu att jag absolut måste råda bot på min svåra oallmänbildning rörande Torgny Lindgrens författarskap och att jag för min del vill börja med att läsa *Pölsan*.

Många av de konstnärer Sjögren skriver om är uttalat troende. Andra inte så uttalat. Det jag slås av under läsningen är hur envist den kristna traditionen lever kvar, hur svårt det är att kunna förstå konst utan att ha insikter i hur det känns att tro, att förlora sin tro, att vara rädd att förlora sin tro. Vi kommer inte undan livet, döden och vår längtan efter något som ska rädda oss undan mörker och lidande.

I texten om Bruce Springsteen redogör Sjögren för Springsteens katolska uppväxt i en arbetarklassfamilj. Springsteen gick i katolsk skola, och när han lämnade den var hans första impuls: ”See you suckers.”

”Men så lägger han till: ’But as I began to write *and live* I found that it’s just always there.’ Och så är det verkligen. Det katolska arvet är ständigt närvarande i Springsteens konstnärskap”, skriver Sjögren.

Men Sjögrens blick ser också jag det kristna arvet över allt. It’s just always there.

Det finns bara där, helt enkelt.

■ SOFIA TORVALDS



**JOHN SJÖGREN** är skribent och kulturkritiker bosatt i Uppsala. Han skriver bland annat för Svenska Dagbladet. Han har frikyrklig bakgrund men har konverterat till katolicismen.

*helt nya testamentet* (Le Tout Nouveau Testament). Är det blasfemi? Antagligen, men vi har vant oss vid att se Gud i de mest absurda av tolkningar. Det här är så absurt att det är föga upprörande. Filmen är inte briljant i sin religionskritik, men lite tankeväckande ändå.

Dottern Ea (**Pili Grovne**) hittar en lönnväg ut ur lägenheten och efter att hon smugit sig in i faderns arbetsrum och mixtrat med koden rymmer hon med-

an pappan ligger avslöcknad på soffan. Mest tankeväckande i hela filmen är de dödsdatum hon lyckas sprida till alla människor. Hur lever vi om vi vet exakt vilket år, vilken månad, vilket klockslag vi ska dö?

Ea letar upp sex annorlunda apostlar och strosar omkring med dem i Bryssel i en anda av ”peace and understanding”. Lite feministiskt, ganska roligt, fullkomligt bisarrt.

■ CHRISTA MICKELSSON

## PSALMVÄVEN FEBRUARI

1 S	2 T	3 H	4 B	5 J		6 G	7 S	8 I		9 C	10 M		11 P	12 R	13 S	14 D	15 E	
16 B	17 K	18 C	19 M	20 T		21 J	22 E	23 S		24 O	25 L	26 N	27 A	28 J		29 U	30 B	31 R
32 P	33 M	34 C	35 D	36 O	37 R		38 O	39 I	40 H		41 I	42 L	43 L	44 C	45 B			
46 F	47 U	48 J		49 G	50 L	51 S	52 E	53 C	54 D	55 H		56 A	57 U	58 B	59 K	60 M		
61 J	62 G	63 T		64 R	65 O	66 F	67 P		68 B	69 N	70 B	71 L	72 C	73 U		74 G	75 E	76 L
77 P	78 A	79 S		80 P	81 U	82 O	83 K		84 C	85 I		86 P	87 B	88 J	89 H	90 E		
91 O	92 B	93 P	94 S	95 F	96 I		97 R	98 M	99 C		100 N	101 J	102 I		103 L	104 R	105 B	106 D
107 P	108 A	109 R	110 J	111 O	112 E		113 U	114 S	115 H		116 C	117 T	118 B					

Konstruerat av ANN HUSMAN

- A Brådska                         
                  56    78    27    108
- B När man gjort en tavla                                                                                
  87    105    68    92    16    45    4    70    30    58    118
- C Muta för väljare?                                                       
                                  99    53    34    116    18    72    84    9    44
- D Resultat av delning                         
                                  35    54    14    106
- E Antikt kärl                                   
                          75    15    112    22    52    90
- F Vägran                    
                  66    95    46
- G Sysselsättning                         
                          6    62    74    49
- H Gör list värre                              
                          3    40    89    55    115
- I Helig flod                                   
                          102    39    96    8    85    41
- J Har osmorda hjul                                                  
                          48    88    101    61    21    5    110    28
- K Sätter tåg i rörelse                    
                          17    59    83
- L "Skyhögt furan över mig stiger,  
i djupet fradgar den strida älv.  
Och högt är berget,  
och tyst är skogen;  
enslig är kvällen,  
ensam är jag"                                             
                          25    71    50    103    43    76    42
- M Dricks i början                              
                          60    10    98    33    19
- N Torvmark                    
                          100    69    26
- O Reklam på väggen                                             
                          36    111    24    65    91    82    38
- P Träffas Brunte i                                                  
                          77    32    107    86    11    67    80    93
- R Försvar för kobra                                        
                          12    109    64    31    104    97    37
- S Har Anders 30.11                                             
                          79    114    23    13    1    51    7    94
- T Besvär                         
                  117    63    20    2
- U Ger angoraget                                   
                          29    57    113    47    81    73

## PSALMVÄVEN

Fyll i de ord som sökes på raderna A-U. Motsvarande siffra i kombination med radens bokstav finns i rutfältet upptill. Flytta över bokstäverna så att den första bokstaven på rad A motsvarar A56, den andra A78 o.s.v. Den färdiga texten i rutfältet bildar en psalmvers. De första bokstäverna i raderna A-U bildar psalmens namn.

Oftast håller sig Psalmväven till den nya psalmboken, men för att det ska vara klurigt kan det ibland hända att vi använder oss av en äldre version av någon psalm.

**Rätt svar** på förra Psalmväven är psalm 489, vers 3-4, som börjar med orden "Tröstar du den sjuke." **Vinnare** i förra Psalmväven är: **Birgit Lindahl**, Jakobstad, **Siv Zittra**, Nederlappfors och **Lovisa Danielsson**, Mariehamn. Grattis! Prisböckerna kommer på posten.

VINN  
BÖCKER!

## SKICKA IN!

Skicka in din lösning till Kyrkpressen, Sandvikskajen 13, 00180 Helsingfors senast tisdagen den 1.3.2016. Märk kuvertet "Februari-Psalmväv". Bland de rätta svaren lottar vi ut tre bokpris. Lycka till!

**Psalms nr och vers i Psalmboken:** .....

**Som börjar med orden:** .....

**Namn & adress:** .....

UR EVANGELIET

”Det står också skrivet: Du skall inte sätta Herren, din Gud, på prov.”

Läs mera i Matt. 4:1–11.

OM HELGEN

Att motstå frestelserna

Det centrala temat för första söndagen i fastan är berättelsen om hur Jesus frestas i öknen. Han frestades att överge sin kallelse, men han övervann frestelsen. Under kyrkans tidiga historia var det vanligt att man blev döpt och upptagen i gemenskapen under påsknatten. Dopkandidaterna skulle inte bara lära sig vad den kristna tron gick ut på utan också öva sig i ett liv som kristna. Därför handlar fastetidens tre första söndagar än i dag om striden mot det onda och om kampen mot frestelserna.

RUNT KNUTEN

”Ta med egen skallar så att du kan delta i musiken!”  
Babykyrka i Olars kyrka söndag kl. 16.



GOSPELHELG

i Karleby 12–13.3.2016

Gästdirigent: **Ray Sidney** (USA)

**Anna-Pia & Mikael Svarvar m.fl.**



**Övningar**  
Lö kl 9-12, 13.30-17  
Sö kl 10-12, 13.30-17

**Konsert**  
Sö kl 18 i Gamlakarleby  
Stadskyrka. Gratis inträde. Kollekt.

**Pris:** 30€  
Anmäl senast 28.2 till  
per.stenberg@evl.fi

Arr: Föbundet Kyrkans Ungdom och Karleby svenska församling med stöd av Svenska Kulturfonden

INSIDAN

**Ansvärlig redaktör:**  
Erika Rönngård,  
040 831 6614,  
annons@kyrkpressen.fi

**Annonsera i Kyrkpressen!**  
Robin Norrbäck 044 027 0293, robin.norrbäck@kyrkpressen.fi  
Jonny Åstrand 050 092 4528, cjcenter@malax.fi  
Kyrkliga annonser: 040 831 6614, annons@kyrkpressen.fi

BETRAKTELSEN FJALAR LUNDELL

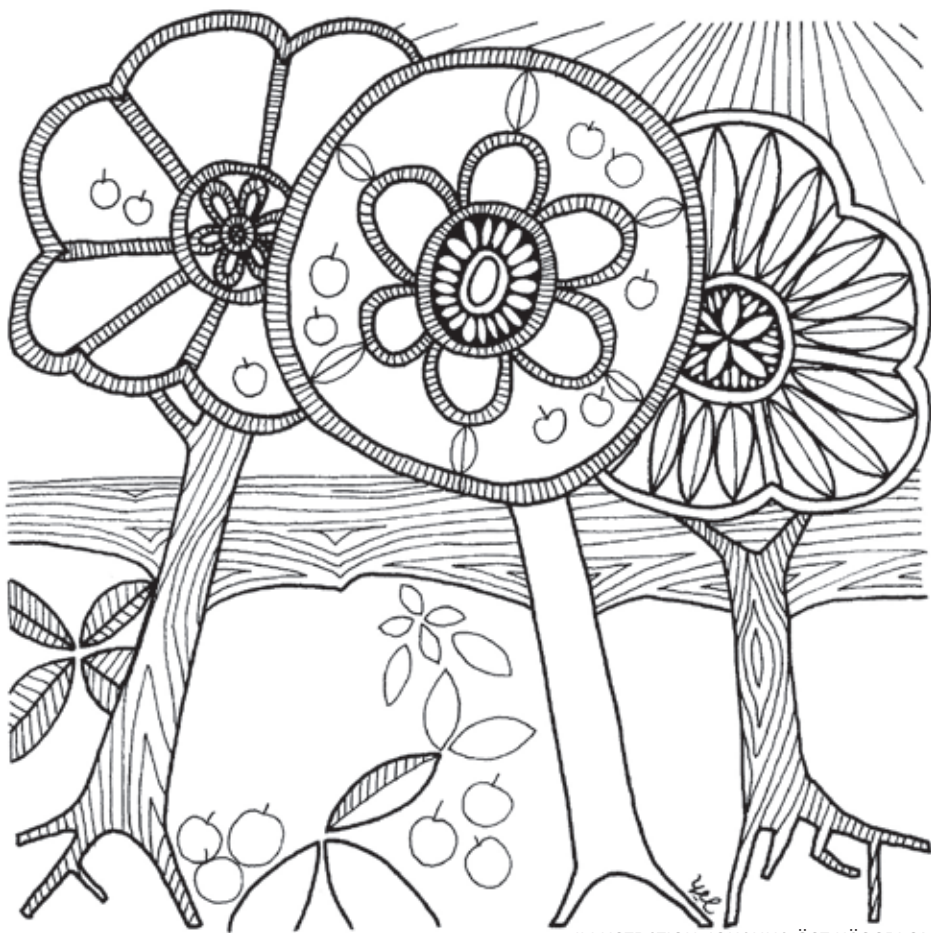


ILLUSTRATION: JOHANNA ÖST HÄGGBLM

Ett hopplöst fall?

SETT MED djävulens ögon verkar Jesus vara ett hopplöst fall. Inga knep ger effekt. Förvandla stenar till bröd, du är hungrig ju. Hoppa från tempelmuren, änglarna fixar det nog. Bli världens herre, fast med onskans furste över dig.

Sätta Jesus på prov är dålig teater. Ändå sägs djävulen vara påhittig som den. Nu nöjer han sig ändå med två, tre slitna rutinknep, som visserligen har gett önskat resultat på människor i alla tider. Men biter de på Människosonen? Icke.

Under stor förundran får vi se en djävul i underläge. En förlorare som fogligt lommar iväg och lämnar Människosonen i fred när änglaskarorna triumferande stormar till.

Synd om Matteus också, som fick en så knepig uppgift. Och det genast i början på evangeliet. Att beskriva Jesu frestelser är knappast lätt. Om ens möjligt, så vi människor skall förstå. Det blir lätt så mänskligt och smått det hela, tyvärr. Ändå anar vi att här beskrivs ett lysande världsoögonblick, som fortfarande bländar. Fast vi inte – trots Matteus bemödanden – får grepp om vad som riktigt händer förstår vi ändå att här sker något oerhört. Ett mirakel, där onskans furste blir bräddad.

Jesus lät sig inte frestas. Bra så. Men handen på hjärtat, är vi nöjda med resultatet? Önskar vi inte just precis att Jesus skulle få makt över alla rikena i världen? Så fort som möjligt. För att den globala nöden kunde ersättas av frid och livskvalitet för alla. Helst utan dröjsmål.

All makt åt Jesus, ja – men till vilket pris? Med onskan obesegrad? För det handlade det ju om den gången. Kärlekens offerväg skulle ha kommit av sig redan vid starten. Och världens ondska skulle ha bestått för all framtid. I evigheters evigheter.

Ett lysande världsoögonblick som sagt. För evigt av Matteus.

I en värld där vi känner oss själva allt mera maktlösa är det kanske inte så underligt att vi dras till honom som har all makt i himlen och på jorden (Matt 28: 18). Då undrar vi: Är det legitimt att önska sig en mäktig Gud? Svarar kanske: Visst, om det handlar om en Gud med den goda makten, kärlekens allmakt.

Det är lyckligtvis ändå inte fråga om vilken sorts Gud vi önskar oss. Gud är den som är. Har alltid varit. Ska alltid vara. Han är inte ett svar på våra önskningar. Men vi är önskade av Gud, som är den fullkomliga kärlek som gör onskan omöjlig.

Fjalar Lundell är präst och pensionär i Sibbo.

#bönetwitter

”Hjälp oss att leva, inte bara av bröd, utan av varje ord som utgår ur Guds mun. Vara äkta som människor, med ett rikt liv i ande och sanning.”

Följ Kyrkpressens bönetwitter på sökordet #bönetwitter  
Veckans tweet är skriven av Fjalar Lundell.

HELGENS TEXTER

**FÖRSTA LÄSNINGEN**  
1 Mos. 3:1–7 (8–19)

**ANDRA LÄSNINGEN**  
Hebr. 4:14–16 4:1–8

**EVANGELIUM**  
Matt. 4:1–11

Första söndagen i fastan.  
Temat är ”Jesus segrar över frestelserna”.

PSALMFÖRSLAG

179, 399, 487, 226.

Psalmerna är valda av Dag-Ulrik Almquist.

FÄRGLÄGG

Illustrationen ovanför betraktelsetexten går att färglägga. Så här beskriver illustratören **Johanna Öst Häggblom** arbetet med att skapa bilden:  
”Jag fick lustgården och frukt som nyckelord. Temat handlade om frestelse. Det var ganska svårt. Jag försökte tänka att trädet ska dels vara lustgården, men ett träd ska också få vara något som symboliserar att man står stadigt. Man ska kunna stå stadigt i stormar.”

KALENDERN 12–18.2

ÅBOLANDS PROSTERI

**VÄSTÅBOLAND**  
**Pargas församlingsdistrikt:**  
Sö 14.2. kl 10: Högmässa i kyrkan, Grönqvist, Lehtonen. Barnkören Da Capo under ledning av Åsa Hermansson medverkar.  
On 17.2. kl 18: Veckomässa i kyrkan, Wikstedt, Taulio.  
**Nagu kapellförsamling:**  
Sö 14.2. kl 11: Finsk högmässa i kyrkan, Granström, Taulio. – kl 15: Tolkad gudstjänst för flyktingarna i kyrkan, Granström, Taulio. Efteråt vändagsfest för alla i församlingshemmet.  
**Korpo kapellförsamling:**  
Sö 14.2. kl 11: Gudstjänst i Korpo kyrka, Killström, Granlund.  
**Houtskär kapellförsamling:**  
Sö 14.2. kl 11: Högmässa i kyrkan, Heikkilä, Heikkilä.  
**Iniö kapellförsamling:**  
Sö 14.2. kl 13: Gudstjänst med nattvard i Aftonro, Vuola.

**ÅBO**  
lö. 13.2: kl. 15 Träff för ensamstående föräldrar med barn i Aurelia sö. 14.2: kl. 12 Högmässa, Domkyrkan. Björkgren (pred), Lidén (lit), Forsman. Barnhörna. Kyrkkaffe. kl. 16 Mässa, St. Karins kyrka. Björkgren, Forsman. Kyrkkaffe. ons. 17.2: kl. 12 Frukostklubben, Svenska Klubben (Aurag. 1) Rolf Nylund ”Hur fungerar biodynamiskt odlade produkter? Exemplet ljusrot” kl. 13 Café Orchidé, Aurelia. Siv Sandberg ”Mitt engagemang som förtroendevald i församlingen” kl. 18 Veckomässa, Aurelia. Björkgren, Danielsson.

ÅLANDS PROSTERI

**HAMMARLAND**  
14.2 Första söndagen i Fastan: Högmässa kl 12  
Ingemar Johansson, Jan Tengström

**JOMALA**  
Sön 14.2. kl. 11: Högmässa  
Ons 17.2. kl. 12: Församlingslunch

**MARIEHAMN**  
14.02 Familjegudstjänst: kl. 11 i S:t Görans, G S, A L, barnkören.  
**Sinnesrommässa:** kl. 15 i S:t Göran, M P, L N, A L. Kaffeservering i församlingshemmet från kl. 14.  
18.02 Lunchmässa: kl. 11.30 i S:t Görans, G S, G K.  
**Sopplunch:** kl. 12 i församlingshemmet. Pris 7€. **Kyrktaxi mot beställning, tfn 19500.**

**SUND-VÄRDÖ**  
Fredag 12.2. kl. 13.00: Vändagslunch i Sunds församlingshem, arr. Röda Korsets Sundsavdelning.  
Söndag 14.2. kl. 11.00: Högmässa i Vårdö församlingshem. Juanita Fagerholm-Urch, Kent Eriksson. <http://sund-var doforsamling.fi/>

NÄRPES PROSTERI

**KORSNÄS**  
To 11/2 13.00: Molpe missionssyfoering i Bykyrkan.  
Fre 12/2 19.00: Karasamling i Församlingshemmet. Gäst: Joe Björkgren från Gideoniterna.  
Sö 14/2 11.00: Gudstjänst i Kyrkan, Cay-Håkan Englund, Deseré Granholm.  
Sö 14/2 12.00-14.00: Soppor och efterrätter till förmån för Gemensamt Ansvar i Församlingshemmet. Lotteri, försäljning av bakverk m.m.  
Må 15/2 15.30: Kvinnor i Bibeln, bibelstudium och bön i Församlingshemmet.  
Ti 16/2 13.00: Vänstugan i Församlingshemmet.  
On 17/2 13.00: Silvergruppen i Församlingshemmet, Gunnel Cederberg talar om hörselskador. Sång av Silver Sisters.  
To 18/2 13.00: Solglimten i Församlingshemmet.  
Torsdag 18.2. kl. 18.00: Projektkören  
Fre 19/2 18.30: Fredagscafé i Församlingshemmet.  
Söndag 21.2. kl.18.00: Konsert med Solf stråkorkester i kyrkan. Fritt inträde.

**KRISTINESTAD**  
**Kristinestadssvenska församling. fi**  
**Pärbandet:** fr 12.2 kl 19 i K:stads förs.hem. ”Livs-stycken”.  
**Ekumenisk bönesamling:** fr 12.2 kl 19 i L:fjärds förs.hem  
**Kvällsmässa:** lö 13.2 kl 18 i Dagsmark bönehus, Norrbäck, Martikainen  
**PassionsFrukt-Grupp:** lö 13.2 kl 20 för unga vuxna i magasinet  
**Högmässa:** sö 14.2 kl 12 i K:stad, Lassus, Nilsson  
**Lovsångsmässa:** sö 14.2 kl 18 i Si-deby, Norrbäck, Lovsångsgruppen, servering. Transport ring 0400-763325, start kl 17.20 Henriksdal, kl 17.30 Ömossa  
**Pensionärssamling:** on 17.2 kl 11.15 i K:stads förs.hem, Norrbäck, Hellman, Nilsson  
**Pensionärssamling:** to 18.2 kl 11 i Sideby, Norrbäck m.fl. Transport ring 0400-763325 kl 10.20 Henriksdal, kl 10.30 Ömossa

**NÄRPES**  
[www.narpesforsamling.fi](http://www.narpesforsamling.fi)  
**Närpes**  
Lö 13.2 kl 18: Aftonmusik i S:ta Maria, S.Lindén orgel.  
Sö 14.2 kl 12: Gemensam högmässa för Gemensamt Ansvar, pred. Lövdahl, lit. Ingvesgård, G.Lindén, musik av Legatoelever. Efteråt lunch i förs.hemmet till förmån för Gemensamt Ansvar.  
Må 15.2 kl 18: SLEFs avd. i Ö.Yttermark årsmöte hos Urda Lundell.  
Fr 19.2 kl 19: SLEFs avd. årsmöte på Luthergården.  
**Övermark**  
Sö 14.2 kl 12: Gemensam högmässa i Närpes kyrka för Gemensamt Ansvar.  
Må 15.2 kl 18: Föräldrasamling i förs.hemmet för församlingens dagklubbar. Boris Salo talar om stress för småbarnsföräldrar.  
Ti 16.2 kl 19.30: SLEFs avd. i Övermark årsmöte i bönehuset, kaffe







## ÖNSKAS HYRA

Tillförlitligt läkar-Dipl.ing par  
önskar hyra sommarstuga på  
årskontrakt vid havet (mellan  
Hangö och Lovisa).  
Tel: 050-5166309

Par, pedagogik-studerande  
och civiltjänstgörare, söker  
långvarigt boende i H:fors  
centrum. Hyra 650-700€.  
Rök-, djurfria och  
skötsamma!  
Tel: 0443200296/Matilda

## UTHYRES

Stiftelsen Lillesgården erbjuder  
förmånliga pensionärsbostäder  
(ettor) i Nordsjö, ej service-  
boende. 050 5903780 må-to  
9-12.

Etta 29m2 i Hagalund/ Esbo.  
Toppen skick och nära  
metron. Båtplats möjlig. Hyra  
680€/mån ink vatten och  
10Mb internet. Tfn  
0503111968/Sebastian

Vuokralle tarjotaan:  
1h+k+kph+wc, n. 43m2.  
Fleminginkatu 18, T-saari.  
Vapaa 1.3. Puh. 0407795516

Uthyres 3rum,kök+inglasad  
balkong,77m2, på Drumsö. Tel  
0407069445

## Visste du att...

du kan lämna in din  
hyresannons  
via webben?

När du lämnar in via webben  
sparar du också service-  
avgiften på 5 euro.

[www.kyrkpressen.fi](http://www.kyrkpressen.fi)



**Touring Partner**

Det lilla  
bussbolaget med  
den stora  
kundservicen.

Peter Söderqvist 0500-162 120  
Vasa,  
[touring.partner@kolumbus.fi](mailto:touring.partner@kolumbus.fi)

## Orolig mage?

**Sunwic**  
IBS

## Känslig tarm – IBS

Var tionde finländare lider av känslig  
tarm (IBS) utan fastställd diagnos. Ty-  
piska symptom är uppsvälldhet, diffusa  
magbesvär luftbesvär, förstoppning el-  
ler diarré.

Sunwic IBS är ett livsmedel för speciellt  
medicinskt ändamål för kostbehandling  
av känslig tarm (IBS) och förstoppning.



Vi hjälper i sorgen.

HELSINGFORS  
BERGHÄLL 010 76 66500  
FORUM 010 76 66620  
MALM 010 76 66630  
ÖSTRA CENTRUM 010 76 66590  
TÖLÖ 010 76 66530  
ESBO  
ALBERGA 010 76 66610  
ESBOVIKEN 010 76 66640  
HAGALUND 010 76 66570

VANDA  
DICKURSBY 010 76 66560  
MYRBACKA 010 76 66600  
HYVINGE 010 76 66580  
KERVO 010 76 66550  
Samtalspris 0,0835 €/  
samtal + 0,1209 €/min

**HOK-ELANTO**  
BEGRAVNINGSTJÄNST

[hok-elannonhautauspalvelu.fi](http://hok-elannonhautauspalvelu.fi) [hok-elannonlakipalvelu.fi](http://hok-elannonlakipalvelu.fi)

Med omtanke och värdighet  
ombesörjer vi allt i samband med begravningar

**ENEBERGS**  
BEGRAVNINGSBYRÅ

Strandgatan 2, Mariehamn  
Tel 19 028 Jour 24 h  
[www.enebergs.ax](http://www.enebergs.ax)

Sedan 1957 Medlem av Finlands  
begravningsbyråers förbund

## Nu till Namibia!

Kulturbetonad studieresa  
17.-31.10.2016 i samarbete med  
Finska Missionssällskapet 2900€

Natursafari i Namibia  
2.-17.4.2016 3500€

Vi har fört eller skickat över 2400  
lyckliga resenärer till Afrika.

**Koonono Resor Ab**  
[www.koonono.com](http://www.koonono.com)

[olle@koonono.com](mailto:olle@koonono.com) 0504656152

Konsumentverkets paketreseställning 2949/11/MJ



**SLUTSPURT  
PÅ REANI!**

**-50 -70%  
på bågar**

Ögonläkare hos oss!  
Lediga tider! Beställ tid!

**NYKAABI SYNCENTER**  
Topeliuspl. 12, tel. 06-722 0770  
öppet: må-fre 10-17



**VIKSTRÖM**

Vi är plåtvaruhuset där leveranserna fungerar.

- Kompletta materialleveranser varje vecka i hela landet
- Montering inom närregionen (se kartan)

Karleby  
Jakobstad  
Vasa

Materialleveranser & Takpaket

- Skorstenshattar
- Fasadplåtar
- Tiilikainen & Profilplåtar
- Stegar & Snöhinder
- Plåtlistor
- Rännor & Stuprör
- Dubbelfalsade tak & V-Click

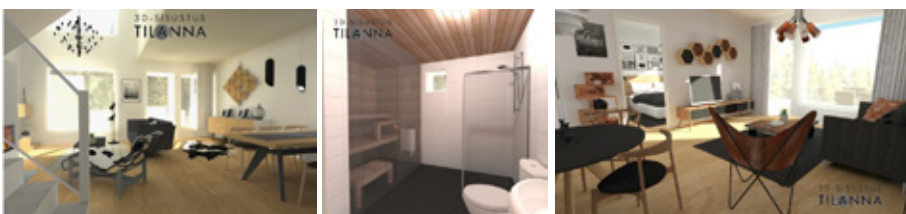
- Offertförfrågningar
- Frågor
- Beställningar

[vikstroms@vikstroms.fi](mailto:vikstroms@vikstroms.fi)  
044 724 0910  
fax (06) 781 0217

[www.vikstroms.fi](http://www.vikstroms.fi)  
Bennäsvägen 175 68600 Jakobstad

Ännu finns lediga bostäder

## BOSTADS AB NÄRPES ÅKERSGRÄNDEN 13



Mera bilder av lägenheterna på vår hemsida

Högkvalitativa lägenheter till låga boendekostnader på  
egen, fin tomt i centrala Näsby

Planerad byggstart våren 2016

Reservera din bostad redan idag

Peter Rosenholm 040-487 0082  
Mikael Kauppila 040-487 0083  
[www.sancon.fi](http://www.sancon.fi)

Mer information fås från oss eller Närpes  
Sparbanks huvudkontor

BOSTADSTYPER			
2 st	3(4) r + k + b	95 m <sup>2</sup>	
4 st	3 r + k + b	76,5 m <sup>2</sup>	
1 st	3 r + k + b	65 m <sup>2</sup>	
2 st	3 r + k + b	64,5 m <sup>2</sup>	
2 st	2 r + k + b	60 m <sup>2</sup>	

Huvudplanerare och huvudentreprenör  
Oy SanCon Finland Ab, Stationsvägen 12, 64200 Närpes

RS Bank  
Närpes Sparbank

## INKAST FREDRIK PORTIN

Exempel  
på ondskan

**NÄR MAN** hävdar att något är ont avslutar man aktivt dialogen mellan sig själv och det man fördömer. Av den anledningen bör man vara försiktig att kalla någon eller något för ont. Livet låter sig nämligen inte enkelt indelas i gott och ont och därför bör man helst undvika ordet helt och hållet.

Länge har jag vägrat beskriva något som ont i tron att sådana beskrivningar inte kan fänga in livets komplexitet. På senare tid har jag däremot sakta kommit till insikt om att vi behöver finna ord för att prata om det onda, annars saknar vi språkliga resurser för att fördöma världens vidrigheter. Flera saker kunde nämnas men låt mig nämna ett exempel.

**FÖR NÅGRA** veckor sedan klubbade det danska folketinget igenom den omstridda "smyckelagen". Denna lag ger polisen rätten att beslagta asylsökandens smycken och pengar som överstiger ett värde av 10 000 kronor (cirka 1 340 euro) som betalning för deras uppehälle i Danmark. Lagen försvårar även familjeåterföreningar genom att kräva att en person haft uppehållstillstånd i tre år innan en återförening kan komma på fråga.

Att identifiera var gränsen för det onda ska dras är inte lätt. Men jag tror att när man aktivt vill konfiskera ett utsatt folks anspråkslösa ägodelar och hindra familjer från att återförenas, då snuddar vi åtminstone vid den gränsen. För mig känns det därför som bristande solidaritet med offren för denna lag att inte kalla den vid dess rätta namn. Precis som alla andra försök i Europa att marginalisera dem som redan utsatts för stora kval så är den helt enkelt ond.

**GENOM ATT FRAMHÅLLA** att lagen är ond avser jag inte att Danmarks folketing är ont eller ens att politikerna har ondsinta motiv bakom lagen. Men utan fördömlig söker det onda acceptans och när det fått tillräckligt med tid finns risken för att det onda blir det nya normala.

För att vi inte ska passiviserar är därför identifieringen av det onda en kallelse till motstånd, en kallelse till att hindra det ondas spridning i samhället. I frågan om smyckelagen är detta arbete akut eftersom dess ondskan redan börjat få fotfäste utanför Danmark. Bland andra Finlands justitieminister Jari Lindström, som uttalade sig några dagar efter att den danska lagen godkännts, menade att en dylik lag kunde fungera i Finland också! (Detta uttalande känns särskilt ont i och med att det gjordes nästan samtidigt som 35 flyktingar – många av dem barn – drunknade utanför Turkiets kust).

**LÅT OSS DÄRFÖR** prata om denna lag, och alla andra försök att marginalisera redan utsatta folk på flykt, med dess rätta namn i tron att vår kamp mot det onda kan bana väg för det goda.

Fredrik Portin är präst som försöker bli teolog.

## VANDA FÖRSAMLINGSRÅD

## Var lyhörd och konstruktiv!

Vanda svenska församling har figurerat med negativa förtecken i media under året 2015 och även i det senaste inlägget i teve för någon vecka sedan. Vanda svenska framstod som en församling i kris. Församlingrådet har inget förtroende för kyrkoherden och vice versa, heter det. Då jag själv är medlem av församlingrådet har jag fått svara på frågan: "vad handlar det egentligen om, varför kommer ni inte överens med kyrkoherden?". Det är solklart att det råder en enorm brist på förtroende och oförmåga att samarbeta inom församlingrådet, vilket höstens händelser i Vanda vittnar om.

För att göra det klart för alla dem som valde att rösta på mig och min gruppering, Kyrkan Mitt i Byn (KMB), så vill jag poängtera att det inte råder någon förtroendekris mellan KMB och kyrkoherden. KMB har under förra perioden i församlingrådet

det målmedvetet samarbetat med kyrkoherden för att i enlighet med domkapitlets rekommendationer förbättra och utveckla förvaltningen, skapa tydliga spelregler för personalförvaltningen och satsa på personalens välmående. Den frivilliga verksamheten inom församlingen har vi stöttat enligt bästa förmåga och möjliggjort att verksamheten kan få det finansiella stöd som den behöver.

I en av de sista mätningarna som gjordes före det senaste valet 2014 rankades Vanda svenska församling som etta i vår samfällighet med sju församlingar, när det gäller personalens engagemang och välmående.

För egen del kommer jag att fortsätta föra konstruktiva samtal med kyrkoherden och arbeta för att såväl personalen som församlingen förses med bästa

möjliga verksamhetsförutsättningar. Med sakargument och lyhördhet får man saker och ting att gå framåt i god anda.

Nämnas kan att Kyrkan Mitt i Byn lyckades höja 2016 års budgetmedel till krishjälpen i utlandet och till de nödställda i Finland med hela 78%, genom ett idogt och konstruktivt samarbete i det gemensamma kyrkofullmäktige.

Hoppas att hela församlingen och alla dess medlemmar vill understöda det arbete som påbörjades 2011. Tanken är att vi tillsammans skall skapa goda förutsättningar för det värdefulla församlingsarbetet som personalen, under ledning av kyrkoherden, har hand om.

## JAN-ERIK EKLÖF

Medlem i församlingrådet, gemensamma kyrkorådet och gemensamma kyrkofullmäktige

## VÄLKOMMEN HEM

## Välgörenhetskonserten blev succé

Undertecknad är storligen förvånad över visat ointresse inför den fina konserten "Välkommen hem", tisdagen 19 januari i Johanneskyrkan. Martina Harms-Aalto hade gjort sig mycken möda att skapa en givande konsertafton med verkligt trevliga musikelement, riktiga stjärnor på vår musikhimmel, vilket fick skaror i mängder på fötter. En riktig folkvandring till kyrkan denna iskalla kväll, cirka 700 personer. Intäkterna som blev en nätt summa på cirka 15 500 euro går oavkortat till att hjälpa asylsökande flyktingar, det vill säga till flyktingarbetet i Johannes församling.

En kort notis blev det i Huis, ingenting i Kyrkpressen.

## Bön med egna ord

Jag läser i Kyrkpressen nummer 4/2016 att ungdomarna kämpar för ett så pass gammaldags ord som "fader". I våras knådade jag själv några veckor på en översättning av Fader Vår. Slutresultatet bifogar jag här.

*Far i himlen –  
må ditt namn hållas heligt,  
må ditt rike komma,  
må din vilja ske  
på jorden liksom i himlen.  
Ge oss dagligen vårt bröd,  
och efterskänk våra skulder,  
liksom vi efterskänker andras  
skuld till oss.  
För oss inte in i prövning  
utan skydda oss från det onda.  
Dig tillhör riket, kraften och äran  
i evig framtid. Amen*

Översatt från grekiskan av Rabbe Forsman 2015 enligt Matteus med lite hjälp av Lukas ("dagligen").

## RABBE FORSMAN

Nykarleby

## SAKFRÅGOR UNDVIKS

## Myter om rädsla

Jag förundras ständigt över hur lite beredskap till saklig diskussion det finns i invandringsdebatten. Då man inte tyr sig till rasistanklagelser hittar man på andra sätt att nedvärdera ovälkomna åsikter och undvika sakfrågor. Ett exempel är May Wikströms ledare i KP 4.2, som går ut på att de som kritiserar massinvandringen är drivna av rädsla.

I själva verket handlar det om en klartänt analys av situationen. De som tänkt igenom saken vet att de folkvandringar som pågår leder till en radikal omstötning av våra samhällen och utgör ett hot mot stabiliteten, sammanhållningen och välfärden i Europa. Inte för att ursprungsbefolkningen skulle få fnatt när de möter främlingar, utan för att olika folkgrupper har olika seder, värderingar, religioner, identitet och intressen, och de tenderar att kollidera med varandra. Att erkänna detta är inte uttryck för irrationell rädsla utan för insikt och ansvar.

Man måste ta de problem som invandringen fört med sig på allvar för att själv tas på allvar. Att istället påstå att den klyfta mellan folk som upp-

står när många reagerar på den förda politiken skulle vara det verkliga problemet är arrogant och ett häpnadsväckande bevis för blindhet. Låt oss diskutera sakfrågorna öppet och fördomsfritt istället för att tillvita varandra motiv som inte finns.

## JOAKIM FÖRARS

Oravais

**SVAR:** Att känna rädsla inför det främmande och plötsliga förändringar är en högst mänsklig egenskap som var och en torde kunna känna igen. Håkan Sandvik påpekar i veckans Kp att oro och frågor inte är rasism, och att sådana självklart ska på bordet. Rykten och fördomar är det däremot. Det finns i dag krafter som gärna utnyttjar rädslan för att sprida sådana. Den snabba förändring Finland och resten av Europa står inför gör att det finns gott om både de förra och de senare. För varje ansvarsfull människa och kristen gäller det att vara både käll- och självkritisk när det gäller varifrån och av vem man plockar sina argument.

## MAY WIKSTRÖM

## OPINION INFORMATION

Skicka insändaren till:

Kyrkpressen/opinion  
Sandvikskajen 13, 00180 Helsingfors  
E-post: redaktionen@kyrkpressen.fi

Insändare måste förses med skribentens namn samt för redaktionens bruk även adress och telefonnummer. Anonyma inlägg accepteras endast i undantagsfall.

Standardlängden för de kortare insändarna är 1 200 tecken. Redaktionen förbehåller sig rätten att förkorta insändarna. Insänd text returneras inte.

Radbytet är en längre insändartext med bildbyline som rymmer 2 000 tecken. Vill du skriva ett Radbyte bör du kontakta redaktionen på förhand.

## SYND OCH SAKNAD

**"Min förbannelse är att jag är född syndfri i motsats till generationerna före mig."**

Ateisten Søren Søberg Poulsen saknar syndens verklighet. Vi klarar inte av att leva de liv vi vill, skriver han i Kristeligt dagblad.

## KORS DEMONSTRATION

Håll hårt i korset

"Av någon anledning stod de där och höll i sitt egensnickrade kors för att markera mot invandring. Korset som symbol för västerlandet, som markering om gräns och åtskillnad.

Sannolikt det fulaste jag någonsin sett, trots de raka och välsvarvade linjerna", skriver Carl-Henrik Jaktlund i tidningen Dagen på tal om "Stäng gränserna"-demonstrationen i Helsingfors här-omveckan.



**FOTBOLLEN FÖREAR** människor överallt på jorden och språk och trosuppfattning spelar mindre roll när man är mitt uppe i en match. Laura Österberg Kalmari, Aki Riihilahti och Kaj Kunnas från Peace United besökte flyktinglägret Zaatari i Jordanien i början av förra året. FOTO: KUA / TAINA VÄRRI

Under festnässan efter en ekumenisk helg anknäver kyrkoherden till årstiden i sin predikan: ... Och må det här värregnet vattna Den Helige Andes eld i vår stad och församling!

# Fotboll och fred i fokus

Peace United är fotbollslaget som spelar för fred. Sedan Kyrkpressen skrev om laget i april har Peace United fått både Bollförbundets Respectpris och kyrkans pris för motion och idrott.

TEXT: MICHAELA ROSENBACK

– Fotboll är ett universellt språk som alla förstår. När du kastar ut en boll på en plan spelar det ingen roll om du är muslim eller kristen, finländare eller syrier, det som gäller just då är bollen, laget och gemenskapen, säger **Kaj Kunnas**, sportjournalist och en av dem som lagt ner själ och hjärta i Peace United.

Laget fick sin början i samband med Kyrkans utlandshjälps årliga kampanj *Handling*, som förra året uppmärksammade radikaliseringen av unga. Speciellt för dem som vuxit upp under ottrygga förhållanden, i ett land som härjas av krig och konflikt, kan gemenskapen som extrema grupper erbjuder kännas lockande. Då är det viktigt att erbjuda en motvikt, något som ger en paus från den ofta tunga vardagen och de traumatiska minnena.

– Fotboll engagerar, sprider

glädje och ger drömmar. Fotboll är också ett spel som kan spelas hur som helst och var som helst, säger **Laura Österberg Kalmari**, som tillsammans med **Aki Riihilahti** fungerar som kapten för laget.

Österberg Kalmari, Riihilahti och Kunnas åkte i början av 2015 ner till flyktinglägret Zaatari i Jordanien, 30 kilometer från den Syriska gränsen. Där var deras uppdrag att ta del av Kyrkans utlandshjälps arbete på plats, och självklart – spela fotboll med ungdomarna.

– Resan var väldigt känslös. Det var tungt att se så många människor bo i ett inhägnat område. Nästan 100 000 människor som hade förlorat allt. Å andra sidan var det också härligt att se ungdomarnas glädje under fotbollsträningarna. Det krävdes ganska lite för att ge dem extra glädje i tillvaron,



**FLICKORNA I FLYKTINGLÄGRET** Zaatari i Jordanien har egna spelturer på fotbollsplanen. FOTO: KUA / TAINA VÄRRI

säger Österberg Kalmari.

## Gemensamt språk en petites

I en video som går att hitta på Peace Uniteds hemsida berättar **Ahmad Jarad**, som bor i lägret, att han inte kände någon när han kom dit, men att fotbollen har gett honom en chans att lära känna folk och få bli en del av ett lag. I samma video berättar också **Murad Al Bashiri** att hon tycker att fotbollen ger en möjlighet att vara tillsammans och bygga upp ett förtroende för varandra, trots att man kanske tycker olika om vissa saker.

Känslan av att få vara någon på planen, att vara be-

hövd och göra något tillsammans lyfter också Kunnas fram som en viktig komponent i arbetet med att ge ungdomarna i lägret en meningsfull fritid.

– På planen talade Aki och Laura finska med ungdomarna och de svarade på arabiska. Man behöver inte alltid ett gemensamt språk, det är inget problem, för man är ändå ett och samma lag. Jag tror att det är viktigt att de, om så bara för en liten stund, får möjlighet att sugas upp helt och hållet av matchen och glömma de hemska hemskheter de varit med om, säger Kunnas.

Den sak som gjorde störst intryck på honom under vistelsen i lägret var barnens

och ungdomarnas attityd.

– Jag tror att det var **Usain Bolt** som sa: "Talent is something – attitude is everything" (ungefär "Talang är något – attityd är allt"). Och den attityd som ungdomarna visade skulle vi alla kunna lära oss något av. Trots allt det hemska de gått igenom ville de leva, de ville bli läkare och skomakare, de vågade tro på att allt kommer att bli okej. Det har verkligen fått mig att tänka "Kaj, gnäll inte över småsaker som att tåget är sent, mobilen urladdad och du är blöt om skor-na". Jag fick nya perspektiv, det var verkligen ögonöppnande.

## Pris för respekt och etiska värderingar

Hösten 2015 fick Peace Uni-

ted ta emot Bollförbundets Respectpris, och på Idrottsgalan 2016 tilldelades laget kyrkans pris för motion och idrott som bär ärkebiskop emeritus John Vikströms namn. Österberg Kalmari var på plats i Hartwall arenan och tog emot priset tillsammans med Riihilahti och kampanjchef **Eeva-Maria Laakso**.

– Det känns förstås väldigt stort att få ett sådant pris. Det visar att Peace United har blivit uppmärksammat. Det är många som är engagerade i laget och priset ger mer inspiration att fortsätta arbetet.

Också Kunnas är mycket nöjd över priset.

– Nästan en miljon finländare satt ändå bänkade och tittade på Idrottsgalan. Det ger projektet en viktig synlighet.

## VADÅ PEACE UNITED?

- **Peace United** är ett virtuellt lag som spelar för fred. Laget tar ställning för de unga och utsatta i dagens värld. Peace United lanserades av Kyrkans utlandshjälp år 2015.
- **Varför?** Lagets målsättning är att få slut på motsättningar mellan kulturer och religioner. De använder fotbollen som medel bland annat för att förebygga radikaliserings.
- **För vem?** Vem som helst som stöder lagets målsättningar kan ansluta sig. Hittills har omkring 700 finländare gjort det. Som lagkapten fungerar de kända finska fotbollsprofilerna Laura Österberg Kalmari och Aki Riihilahti.